

Využití prvků sugestopedie při seznamování dětí předškolního věku s anglickým jazykem

Jana Bobálová

Bakalářská práce
2023

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav školní pedagogiky

Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Jana Bobálová**
Osobní číslo: **H20901**
Studijní program: **B0112P300001 Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Využití prvků sugestopedie při seznamování dětí předškolního věku s anglickým jazykem**

Zásady pro vypracování

Zpracování rešerše a studium odborné literatury týkající se výuky anglického jazyka v podmínkách mateřské školy.
Vymezení teoretických východisek zaměřených na uplatnění prvků sugestopedie při výuce anglického jazyka v mateřské škole.
Zpracování sady aktivit zaměřených na anglický jazyk s využitím prvků sugestopedie.
Realizace a ověření sady aktivit ve vybrané mateřské škole.
Evaluace sady aktivit a zpracování doporučení pro praxi mateřských škol.

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- Ivanova, G., & Dimova-Severinova, D. (2021). The Role of Happiness in Applying Suggestopedia and Fostering the Language Learning Process. *Journal of Social Studies Education Research*, 12(4), 365–385.
- Mertin, V., & Gillernová, I. (Eds.). (2015). *Psychologie pro učitelky mateřské školy* (3., vyd). Praha: Portál.
- Pokrivčáková, S. (2012). *Modern Teacher of English*. Nitra: ASPA.
- Pokrivčáková, S. (2020). *Introducing English to very young learners I*. Zlín: Tomas Bata University in Zlín.
- Todorova-Hlavacik, D. G. (2016). Adapting an English language textbook to the principles and laws of Suggestopedia. *Studies in Linguistics, Culture, and FLT*, 1, 90–100.
- Zormanová, L. (2014). *Obecná didaktika: pro studium a praxi*. Praha: Grada.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Beata Horníčková**
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce: **18. listopadu 2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **28. dubna 2023**

Mgr. Libor Marek, Ph.D.
děkan

L.S.

doc. PhDr. Mgr. Marcela Janíková, Ph.D.
ředitelka ústavu

Ve Zlíně dne 18. listopadu 2022

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval(a) samostatně a použitou literaturu jsem citoval(a). V případě publikace výsledků budu uveden(a) jako spoluautor.

Ve Zlíně ...*L. K. S. 1023*...

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3;

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výtěžku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédně k výši výtěžku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce má teoreticko-aplikační charakter, zabývá se seznamováním dětí předškolního věku s anglickým jazykem s využitím prvků výukové metody sugestopedie. Teoretická část se zaměřuje na základní terminologii, východiska týkající se osvojování cizího jazyka a optimálním věkem pro začátek výuky. Dále popisuje zásady při výuce anglického jazyka v mateřské škole, klasifikaci výukových metod a představuje alternativní výukovou metodu sugestopedii. V praktické části je prezentována sada aktivit s orientací na seznamování dětí s anglickým jazykem s využitím sugestopedických prvků. Na základě evaluace byla zpracována doporučení pro praxi v mateřských školách.

Klíčová slova: osvojování cizího jazyka, cizí jazyk, výuková metoda, sugestopedie

ABSTRACT

The bachelor thesis has a theoretical-applied character, it deals with acquainting preschool children with the English language using elements of the teaching method suggestopedia. The theoretical part focuses on the basic terminology, the background concerning the acquisition of a foreign language, and the optimal age for the beginning of teaching. It also describes the principles of English language teaching in kindergarten, the classification of teaching methods, and introduces the alternative teaching method suggestopedia. In the practical part, a set of activities is presented with an orientation towards acquainting children with the English language using suggestopedia elements. Based on the evaluation, recommendations for practice in kindergartens were developed.

Keywords: foreign language acquisition, foreign language, teaching method, suggestopedia

Děkuji paní PhDr. Beatě Horníčkové za odborné vedení, cenné rady, připomínky, pozitivní přístup a motivaci při tvorbě bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat paní ředitelce a učitelkám za umožnění realizace aplikační části v jejich mateřské škole a za vstřícný přístup. Také děkuji své rodině za podporu a trpělivost, kterou se mnou měla během celého mého vysokoškolského studia.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 OSVOJOVÁNÍ CIZÍHO JAZYKA DĚTMI PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	13
1.1 ZÁKLADNÍ POJMY.....	13
1.2 OPTIMÁLNÍ VĚK PRO ZAČÁTEK VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA	14
1.3 KVALIFIKACE UČITELE CIZÍHO JAZYKA	16
2 ZÁSADY A METODY VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA V MŠ	18
2.1 ZÁSADY PŘI VÝUCE CIZÍHO JAZYKA V MŠ	18
2.2 VÝUKOVÉ METODY A JEJICH KLASIFIKACE	20
2.3 ALTERNATIVNÍ METODY VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA	22
3 VÝUKOVÁ METODA SUGESTOPEDIE	24
3.1 HISTORIE SUGESTOPEDIE	24
3.2 ASPEKTY, ZÁKONY A PRVKY SUGESTOPEDIE	25
3.2.1 Zákony sugestopedie	26
3.2.2 Fáze sugestopedické výuky.....	28
3.2.3 Prvky sugestopedie.....	29
3.3 VYUŽITÍ METODY SUGESTOPEDIE V PREPRIMÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍ	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
4 SADA AKTIVIT ZAMĚŘENÁ NA ANGLICKÝ JAZYK S VYUŽITÍM PRVKŮ SUGESTOPEDIE	34
4.1 TYP APLIKACE	34
4.2 ZDŮVODNĚNÍ POTŘEBY SADY AKTIVIT.....	35
4.3 CÍLE SADY AKTIVIT	35
4.4 CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY	35
4.5 CHARAKTERISTIKA DĚTÍ.....	36
4.6 ČASOVÉ PARAMETRY	36
5 PRŮBĚH SOUBORU SADY AKTIVIT	37
5.1 OBSAH SADY AKTIVIT	37
5.2 TEMATICKÉ VÝSTUPY	39
6 EVALUACE SADY AKTIVIT	62
6.1 EVALUACE POKROKŮ DĚTÍ	62
6.2 EVALUACE UČITELKY MATEŘSKÉ ŠKOLY	66
6.3 VLASTNÍ REFLEXE	68
6.4 DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	69

ZÁVĚR	71
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	72
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	76
SEZNAM TABULEK.....	77
SEZNAM PŘÍLOH.....	78

ÚVOD

Zájem o výuku anglického jazyka a o jeho dobrou znalost v době globalizace a masivního cestování stále roste a bere se jako samozřejmost. Tento jazyk se stal oficiálním mezinárodním dorozumívacím prostředkem a součástí našeho každodenního života. V současné době je výuka cizího, tedy anglického jazyka, v České republice povinně zařazena až od třetího ročníku primárního vzdělávání. Najdou se však i takové školy, kde dochází k seznamování s anglickým jazykem již od nástupu dítěte do povinného školního vzdělávání. V návaznosti na tento trend pak stoupá i tlak na ředitele mateřských škol, a to nejen ze strany rodičů, ale i dalších subjektů na zařazení anglického jazyka do vzdělávací nabídky v preprimárním vzdělávání.

Myšlenku na začlenění výuky cizích jazyků již ve velmi raném věku je možné najít i v dokumentu Akčního plánu výuky cizích jazyků, který je obsažený v Národním plánu výuky cizích jazyků vydaný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky pro roky 2005 – 2008. A na evropské úrovni se pak problematikou na téma raného jazykového vzdělávání v roce 2009 zabývala Komise v rámci provádění strategie ET 2020 (*Education and Training 2020*). Od vydání obou materiálů však uplynulo již delší časové období a zatím neshledáváme žádné zásadní změny a snahy o zařazení výuky anglického jazyka do preprimárního vzdělávání. Proto nám přišlo příhodné se otázkou raného osvojování cizího jazyka zabývat a nastítnit nejen problematiku vhodného věku pro započítí osvojování či seznamování se s anglickým jazykem, ale také nutnosti kvalifikovaných učitelů, a především volbou vhodných výukových metod, které jsou prostředkem k dosažení daného cíle. Při výuce cizích jazyků se nejčastěji využívá klasických metod, pro něž je typická frontální výuka a dominantní role učitele. Existují však i další metody, a to alternativní, které jsou často opomíjeny, přestože mají své benefity. Odlišují se od klasických metod především v kladení důrazu na kreativní zapojení všech subjektů, kteří se podílí na vzdělávání, tedy učitelů i studentů. Jednou z nich je sugestopedie, kterou jsme se rozhodli ověřit v praxi a její prvky využít při tvorbě sady aktivit, která byla následně prakticky ověřena v námi vybrané mateřské škole.

Jak z textu výše vyplývá, bakalářská práce je aplikačního charakteru a je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část obsahuje tři hlavní kapitoly jejichž cílem je seznámit se základní terminologií a východisky týkajícími se osvojování cizího jazyka, optimálním věkem pro začátek výuky cizího jazyka a kvalifikací učitele. Dále pak popsat zásady při výuce anglického jazyka v mateřské škole a klasifikaci výukových metod, které

vedou k dosažení stanoveného cíle. A v neposlední řadě představení alternativní výukové metody sugestopedie, jejích principů a prvků, kterých lze využít při seznamování dětí s anglickým jazykem v mateřské škole.

Cílem praktické části je vytvořit sadu aktivit, zaměřených na seznamování dětí předškolního věku s anglickým jazykem za využití prvků sugestopedie. Následně sadu realizovat a ověřit ve vybrané mateřské škole. Sada aktivit se skládá z osmi výukových lekcí, kdy každá lekce je po obsahové stránce didakticky zpracována, obsahuje charakteristiku dětí, popsaný průběh a vlastní reflexi. Pro evaluaci je zvolena komparace počátečního stavu znalosti anglického jazyka dětí a dosažení pokroků ve stanovených oblastech, vyplněný evaluační dotazník učitelkou a vlastní reflexe. Na základě ověření a evaluace, jsou zpracována doporučení pro praxi v mateřských školách.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OSVOJOVÁNÍ CIZÍHO JAZYKA DĚTMI PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

Problematikou osvojování jazyka ať už cizího či mateřského se zabývá vědecký obor vývojová psycholingvistika, jež se snaží pochopit, nejen jak si děti jazyk osvojují, ale také jakým způsobem jej užívají při mluvení, vzájemné komunikaci s dalšími osobami, a jak je zpracováván v jejich mozku (Průcha, 2011). Fernándezová a Cairnssová (2014) v publikaci *Základy psycholingvistiky* uvádí, že všechny jazyky si jsou v základu podobné co do oblasti gramatiky (kterou tvoří komponent fonologický, morfologický, syntaktický) a lexikonu. Děti pak oplývají schopností si rodný nebo druhý jazyk, s kterým jsou v kontaktu, velmi snadno a relativně v krátkém čase osvojit. Vývojové fáze osvojování rodného a druhého jazyka jsou podle téže autorky velmi podobné, rozdíl vidí především v tempu zlepšování a dosažení nejvyšší úrovně znalosti u druhého jazyka, které jsou proměnlivé a ovlivněny různými determinanty.

Častou otázkou, která v souvislosti s osvojováním druhého jazyka, v našem případě cizího tedy anglického jazyka u dětí vyvstává, je optimální věk pro začátek výuky a role učitele při tomto procesu. Než se budeme v této kapitole zmíněnou problematikou zabývat je zapotřebí si vysvětlit základní pojmy, se kterými se setkáváme v odborné české a zahraniční literatuře.

1.1 Základní pojmy

Jádrem celé problematiky osvojování cizího jazyka (angl. *foreign language acquisition* – FLA) je správné chápání významu slova osvojování (angl. *acquisition*) a jeho diferenciaci od učení (angl. *learning*) se cizímu jazyku. Touto problematikou se zabývali američtí lingvisté Stephen Krashen a Tracy Terrel, kteří osvojování vysvětlují jako neuvědomělý proces, kterým je jazyk zvnitřňován díky použití jazyka v běžné komunikační situaci. Je to tedy jakýsi přirozený, pomalý, spontánní proces, kdy gramatická a lexikální jazyková rovina je užívána intuitivně a struktura těchto rovin jazyka není zatím zcela porozuměna (Orlova & Pavlíková, 2013; Pokrivčáková, 2020; Šebesta, 2014). Oproti tomu pojem učení je podle autorek Orlové a Pavlíkové (2013) vědomé zvládnutí jazyka, jehož nácvik probíhá organizovaně a je založen na vědomostech a uplatnění pravidel. Dítě se zaměřuje na aktivity, které mu pomáhají dosáhnout komunikačních kompetencí. Také Pokrivčáková (2020) uvádí, že se jedná o vědomé získávání nových informací, schopností a dovedností.

Další důležitou terminologií v této oblasti je označování jazyků podle časově posloupného řazení, tedy podle toho, jak jsou jazyky postupně osvojovány. V České republice se nejčastěji setkáváme s dvojicí termínů mateřský jazyk, popř. rodný jazyk (angl. *mother tongue, native language*) a cizí jazyk (angl. *foreign language – FL*). V zahraniční odborné literatuře můžeme narazit na trochu odlišné rozlišení, a to na první jazyk (angl. *first language – L1*), druhý jazyk (angl. *second language – L2*), třetí jazyk (*third language – L3*) atd. (Janík, 2014; Saicová Římalová, 2016). V našem prostředí pak pod označením L1 chápeme mateřský jazyk či první jazyk, tj. jazyk který si dítě osvojí ve svém životě jako první, nejpravděpodobněji od svých rodičů. Jako L2 bývá označován jazyk, jenž si osoba osvojuje případně se mu učí záměrně, a to po osvojení rodného jazyka. Tento jazyk má velký význam pro danou oblast, ve které dotyčný žije, je nezbytný pro jeho fungování v dané společnosti a je oficiálním jazykem této země (úřední jazyk, výukový jazyk ve škole). A v neposlední řadě cizí jazyk (FL) je pojímán jako ten co se učíme za účelem komunikace s cizinci nebo za účelem studia cizích textů (Janík, 2014; Pokrivčáková 2020; Saicová Římalová, 2016; Šebesta, 2014). Při pročitání odborných cizojazyčných článků, jenž se týkají osvojování či učení se anglickému jazyku, se můžeme setkat s dalšími pojmy a jejich zkratkami, které si zde dovoluujeme uvést. Jsou to nejčastěji EFL (angl. *English as a Foreign Language*) tedy výuka anglického jazyka co by cizího jazyka a ESL (angl. *English as a Second Language*) výuka anglického jazyka jako druhého nebo taky jejich obdoby TEFL (angl. *Teaching English as a Foreign Language*) a TESL (angl. *Teaching English as a Second Language*) (Betáková, Homolová, & Štulrajterová, 2017).

V souvislosti s výše uvedeným bychom chtěli zdůraznit, že v předškolním věku tedy nemůžeme hovořit o učení se cizímu jazyku jako takovému, ale o osvojování si či seznamování se s ním, což je zapříčiněno vývojovými specifiky dětí. S tím souvisí i následující kapitola zabývající se optimálním věkem, kdy s výukou, kterou v naší bakalářské práci chápeme jako synonymu osvojování nebo seznamování, je vhodné začít.

1.2 Optimální věk pro začátek výuky anglického jazyka

Zájem o studium anglického jazyka a o jeho dobrou znalost v době globalizace a masivního cestování stále roste a bere se jako samozřejmost. V České republice je povinná výuka anglického jazyka zařazena od třetího ročníku primárních škol, ale v posledních letech se vedou diskuse, zda anglický jazyk nezařazovat již dříve, jak tomu je v některých jiných evropských zemích např. Belgii, Holandsku a skandinávských zemích. Ranné

osvojování cizího jazyka dítětem v mateřské škole se tak stále řadí k velmi aktuálním tématům s nejednotným odborným stanoviskem.

Z některých empirických výzkumů vyplynulo, že jsou děti schopné se učit cizímu jazyku již ve velmi raném věku a to rychle, se správnou výslovností, přízvukem i intonací a k tomu využívají především odposlechu nápodoby a opakování (Smolíková, 2006).

Lojová (2005) dále uvádí, že kontakt s anglickým či jakýmkoliv jiným cizím jazykem rozšiřuje dětské chápání, vnímání jiných kultur, uvědomění si rozdílů mezi národy a rozvíjí vzájemné porozumění a toleranci.

Záměr na začlenění výuky cizích jazyků již ve velmi raném věku je možné najít i v dokumentu Akčního plánu výuky cizích jazyků, který je obsažen v Národním plánu výuky cizích jazyků (MŠMT, 2005). Tento dokument navrhuje začínat již v předškolním vzdělávání, a to především prostřednictvím hry. Výuka tady není chápána jako ta klasická, kterou známe ze základních škol, ale hlavním cílem je příprava na osvojování si cizího jazyka. Akční plán výuky cizích jazyků navrhuje zahájení až v posledním roku předškolního vzdělávání, a to formou jazykové propedeutiky, tedy poskytnutím možnosti seznámit se s jinou kulturou, rozdílným vyjadřováním a motivováním dětí k učení se cizímu jazyku.

Na evropské úrovni se problematikou na téma raného jazykového vzdělávání v roce 2009 zabývala Komise v rámci provádění strategie ET 2020 (*Education and Training 2020*). Hlavní zjištění a závěry, které vyplynuly z příspěvků, vědeckých poznatků a příkladů byly Evropskou komisí (2011) shrnuty do pracovního dokumentu na jehož základě vznikla operační příručka *Language learning at pre-primary school level: making it efficient and sustainable a policy handbook*. Tato příručka se zabývá otázkami souvisejícími s aktivitami zaměřenými na výuku cizích jazyků jak ve formálním, tak i neformálním prostředí v období před nástupem do primárního vzdělávání. Předškolní jazykové vzdělávání zde definuje jako zvyšování povědomí o cizím jazyce. V příručce však nenalezneme stanovení přesného věku, kdy s výukou začít, ale z kontextu vyplývá, že čím dříve tím lépe.

Podle Mertina a Gillernové (2015) není důvod, proč by se nemělo se seznamováním anglického jazyka začít již v mateřské škole (MŠ). Jako vhodný věk pro započetí výuky shledávají pátý rok života dítěte, ale to za předpokladu, že je dítě správně motivováno k seznamování s novým jazykem, hodiny jsou kvalitně a odborně vedeny, a především dítě

dosahuje dobrého stupně v jazykovém vývoji, jeho slovní zásoba v mateřtině je dostatečná a mluva bez logopedických vad.

Vývojem názorů na ranou výuku a vhodný věk pro začátek výuky cizího jazyka se u nás zaobíral například Najvar (2010) ve své publikaci *Raná výuka cizích jazyků v České republice na konci 20. století*, vysvětluje základní pojmy související s touto problematikou, prezentuje obecně rozšířené laické názory, zabývá se hypotézou kritického období, teorií univerzální gramatiky a předkládá výzkum, který se zaměřuje na otázku, zda děti, které se učily anglickému jazyku od raného věku umí anglicky opravdu lépe než děti, které výuku začaly až na základní škole. Z výsledků vyplynulo, že raná výuka nebyla faktorem, který by přispěl k lepším výsledkům při testování ve vyšším ročníku základní školy.

V Pokrivčákové (2020) se dočítáme, že nejrozšířenějším argumentem pro brzký začátek osvojování anglického jazyka u dítěte je předpoklad existence hypotézy kritického období, ve kterém je mozek předurčen k úspěšnému učení se cizímu jazyku. Po skončení tohoto období se předpokládá, že učení neprobíhá tak jednoduše a snadno, ale obdobně jako při učení se matematice, dějepisu nebo společenským vědám. Hovoříme však o rovině mluveného jazyka nikoliv toho psaného.

Můžeme tedy říci, že pro osvojování či seznamování se s anglickým jazykem v preprimárním vzdělávání se odborníci vyjadřují kladně, ale upozorňují na nutnost přihlížet na vývojová specifika dětí tohoto věku a zde hraje významnou úlohu přístup, kvalita a kvalifikace učitele. Ten by si měl být vědom i toho, že v předškolním věku se nejedná o výuku anglického jazyka v pravém slova smyslu, ale spíše o seznámení se s ním a podle toho nastavit parametry výuky.

1.3 Kvalifikace učitele cizího jazyka

Učitel cizího jazyka v mateřské škole, stejně jako ostatní učitelé, má důležité poslání, a to rozvíjet dětský potenciál a pozitivně na ně působit. Při výuce se snaží poskytnout aktuální informace, vědomosti a k tomu sám musí mít patřičné vzdělání, kvalifikaci, přehled, kompetence a v případě výuky cizího jazyka v něm umět velmi dobře komunikovat, aby činnosti mohly probíhat v daném jazyce (Pokrivčáková, 2012, 2018). U učitele v preprimárním vzdělávání nesmí chybět ani nadšení, empatie a dobrá znalost vývojových specifik dané skupiny, a to z důvodu správného nastavení odpovídajících a dosažitelných cílů a volby vhodných aktivit pro předškolní děti. Widlok (2010) přidává ještě znalosti a zkušenosti, které překračují běžný rámec profese. Řadí k nim radost z komunikace,

orientaci v dané problematice, neustálé se sebevzdělávání, rozvíjení se a otevřenost novým přístupům, ochotu spolupracovat se školním kolektivem, rodiči a především dětmi.

Vzrůstající zájem o cizojazyčné vzdělávání v mateřských školách a zavádění cizojazyčné výuky, zvýšil i poptávku po kvalifikovaných učitelích na tomto stupni vzdělávání. Většina studií však uvádí nedostatky v nabídce těchto učitelů, a to nejen na preprimární úrovni, ale i na úrovni primární. V České republice, stejně jako v mnoha jiných zemích, nejsou přesně specifikovány kvalifikační požadavky na učitele anglického jazyka na této úrovni vzdělávání, nápomocny nám mohou být jen modely a výzkumy odborníků pohybujících se v této problematice (Pokrivčáková, 2018). Všeobecně totiž dochází k mylným představám, že pro výuku cizího jazyka na preprimární úrovni není třeba vysoké jazykové kvalifikace učitele. S tímto názorem se velmi často můžeme setkat i u rodičů dětí. Avšak je nutné si uvědomit, že učitelé v mateřských školách jsou pro děti vzory, u cizích jazyků především ve výslovnosti i ve všech dalších rovinách, právě proto je důležité zajistit, aby byla způsobilost učitele na žádanou jazykovou úroveň nejlépe B2 (samostatný uživatel) až C1 (zkušený uživatel) (Horníčková, 2021). Přesnou definici úrovní, které jsou následně podkladem pro tvorbu kurikul, sylabů, jazykových zkoušek aj. nalezneme ve společném evropském referenčním rámci (angl. *Common European Framework of Reference for Languages* – CEFR) tedy dokumentu pro jazykové úrovně vytvořeném Radou Evropy (Šebesta, 2014). V příspěvku od Pokrivčákové (2017, 2020) se shodně jako u Horníčkové (2021) dočítáme, že znalost anglického jazyka učitele, by měla dosahovat nejméně úrovně B2, měl by mít vhodné schopnosti a kompetence k výuce, ale i kladný postoj k vyučovanému jazyku. Učitelé by si měli být taky vědomi důležitosti své práce a přistupovat k přípravě odpovědně.

Učitel cizích jazyků by kromě jazykové kvalifikace měl mít i metodické, diagnostické, sociálně-psychologické kompetence a osobní kvality, do kterých patří například trpělivost a empatie. Měl by děti dostatečně motivovat, nepřetěžovat je, mluvit srozumitelně a pomalu v krátkých frázích, používat vhodné pomůcky, opakovat, vysvětlovat, když je to nutné použít mateřský jazyk dítěte, chválit a dodávat jim odvalu aj. (Mertin & Gillernová, 2015).

Souhrnně tedy učitelova kvalifikace pro výuku cizích jazyků tkví nejen v ovládnutí složky pedagogické a didaktické, ale i v dalších kompetencích, které souvisejí s jeho oborem. To vše je podstatné pro to, aby dokázal zvolit vhodné výukové metody a znal základní pravidla pro výuku této vývojově specifické skupiny dětí (Ondráková, 2014).

2 ZÁSADY A METODY VÝUKY ANGLICKÉHO JAZYKA V MŠ

Při jakémkoliv vzdělávání vyvstává otázka, co děti učit, ale mnohem podstatnější než „co“ je ptát se „jak“ neboli jakým způsobem učivo dětem, v našem případě anglický jazyk zprostředkovat, aby osvojování bylo pro ně přirozené, přínosné, děti byly motivované a chtěly se samy s tímto jazykem seznamovat. Proto se v této kapitole věnujeme nejprve zásadám výuky anglického jazyka u dětí předškolního věku a následně především výukovým metodám, jichž učitel používá pro úspěšné dosažení edukačních cílů. Domníváme se, že správné zvolení metod je klíčové pro efektivní výuku a každý kvalifikovaný učitel by měl znát jednotlivé charakteristiky výukových metod cizích jazyků, aby dokázal zvolit tu vhodnou pro danou věkovou skupinu dětí, případně jejich kombinaci.

2.1 Zásady při výuce cizího jazyka v MŠ

Vzhledem k specifčnosti věku a vývoji dětí předškolního věku je nutné při seznamování dětí s anglickým jazykem dodržovat některé zásady, které jsou nezbytné pro jejich úspěšné rozvíjení v této oblasti a vytváření si kladného vztahu k anglickému jazyku.

Frydrychová Klimová (2013) ve svém odborném článku upozorňuje především na lehkou unavitelnost dětí předškolního věku, proto doporučuje mít lekce v dopoledních hodinách v časovém rozmezí 20 až 30 minut na univerzální témata, jež jsou dětem známá a blízká (např. barvy, zvířata, členové rodiny, jídlo, pozdravy aj). O problému s únavou hovoří i Hennová (2010), ta však zmiňuje i rychlou ztrátu pozornosti, proto navrhuje střídání různých aktivit klidových s pohybovými, kreativními, spontánními, a především vyvarování se přetěžování dětí.

K výuce by mělo být využíváno rozmanitých výukových technik např. her, písniček, říkadel, dramatizace atd. a výukových materiálů v podobě komiksů, knih, obrázků, nahrávek, krátkých filmů aj. Důležitou rolí učitele při seznamování dětí s anglickým jazykem je jejich neustálé povzbuzování, chválení, motivování, užívání známých gestikulací a mimiky pro objasnění významu slov či frází, opětovné opakování všeho, co se děti naučily, začlenění rituálů do výuky, opravování chyb dětí nenásilnou formou a vytváření tematicky ucelených lekcí (Hennová, 2010).

Průvodce metodikou výuky angličtiny v mateřské škole I. vydaný Výzkumným ústavem pedagogickým v Praze (2006) předkládá tyto základní principy jazykové výuky pro výuku anglického jazyka v mateřské škole:

1. Schopnost porozumět – učitel zařazuje gestikulaci, mimiku, obrázky, loutky
2. Využití pohybu a her – učitel začlení metody zakládající se na prožitku a zážitku ve formě zábavných her a pohybových aktivit
3. Nepřímé učení – učitel využívá říkánky, hádanky, písničky, napodobuje postavy, mění hlasy
4. Rozvíjení představivosti – učitel vytváří příhodné prostředí, navozuje příjemnou atmosféru
5. Aktivace všech smyslů – učitel při činnosti zapojuje co nejvíce smyslů dítěte
6. Střídání činností – učitel střídá činnosti podněcující a zklidňující
7. Upevňování – učitel opakuje aktivity pro navození sebedůvěry dětí
8. Individuální přístup – učitel se věnuje každému dítěti a často chválí
9. Užití mateřského jazyka – učitel může a nemusí využívat mateřský jazyk, záleží na okolnostech

Dle Slattery a Willis (2003) by měl učitel pamatovat i na to, že jeho vyučovací styl ovlivňuje budoucí přístup dítěte k učení se anglickému jazyku, a proto by měl děti dostatečně povzbuzovat, motivovat a ujišťovat se, že při výuce panuje příznivé klima a děti nemají obavy se zapojovat do aktivit. Stejně jako ostatní odborníci na výuku, tak i tyto autorky vyzdvihují používání gest, obrázků, písní, příběhů, střídání aktivit klidných a akčních, hraní her, používání rituálů, cyklické opakování, změnu místa při činnostech aj., ale i odpovídání v anglickém jazyce na otázky, které děti položily v jazyce mateřském.

Za velmi důležité spatřujeme uvést i několik zásad pedagogicko-didaktických jako je aktivnost, přiměřenost a individuální přístup, názornost, emocionálnost, postupnost a soustavnost, důslednost, uvědomělost, komplexní rozvoj osobnosti dítěte, vstřícnost a důvěra v dítě, které jsou uplatňovány v předškolním vzdělávání a vznikaly na základě zkušeností pedagogů, kteří si uvědomovali, na základě svých zkušeností z praxe, efektivitu těchto zásad při edukačním procesu. Vztahují se ke všem stránkám a činitelům vzdělávání, tedy i k učiteli a jeho vzdělávacím aktivitám, organizačním formám, výukovým metodám,

didaktickým prostředkům, učivu, ale i k práci samotných dětí. Při uplatňování těchto zásad hraje velkou roli osobnostní a profesní stránka učitele (Opravilová, 2016; Šmelová & Prášilová, 2018; Zormanová, 2014).

Domníváme se, že seznamování dětí s anglickým jazykem není vůbec lehkým úkolem a na učitele jsou kladeny opravdu vysoké nároky. Zásady, s kterými jsme se v této kapitole seznámili, mu mohou na cestě k úspěšnému dosažení cíle (seznámit děti s anglickým anebo jiným cizím jazykem) pomoci, ale stále je zde mnoho dalších faktorů, které tento proces ovlivňují a jedním z nich je volba vhodné výukové metody.

2.2 Výukové metody a jejich klasifikace

Pojem metoda je odvozený od řeckého slova „*methodos*“, které znamená obecný postup, způsob, cestu. Výuková metoda je pak v pedagogice chápána jako základní didaktická kategorie, která představuje uspořádanou soustavu činností učitele, jež vedou k dosažení vzdělávacích cílů u dětí. Správně zvolená metoda může učení dětem usnadnit a podpořit jejich zájem o anglický jazyk, a naopak nevyhovující metoda může zkomplikovat pochopení či osvojování a děti zcela odradit. Jsou tedy způsobem předávání vědomostí a dovedností, rozvíjí poznávací procesy dětí, respektují současné poznání a skrze ně dochází k propojení cíle, obsahu a dosaženého výsledku. Ve volbě jednotlivých metod se také odráží učitelův osobní vyučovací styl. V případě předškolního vzdělávání by učitel při volbě metod měl vycházet z potřeb a schopností dětí, jejich hravosti, přirozené zvědavosti a klást důraz na vzájemnou kooperaci dětí (Syslová, Burkovičová, Kropáčková, Šilhánová, & Štěpánková, 2019, s. 149-151).

V odborné literatuře se dočítáme, že obecná didaktika nabízí celou škálu a modifikace metod, které jsou různě uspořádány a roztríděny na základě určitých společných kritérií např. dle fází vyučovacího procesu, na základě poznávacích činností dítěte a činností učitele, způsobu prezentace, logického postupu, jednotlivých pedagogických směrů aj. Při činnostech musí učitelé vhodnost dané metody promýšlet a plánovat, metody správně kombinovat, mohou se tak mezi sebou vzájemně prolínat a podle potřeby i opakovat (Syslová et al., 2019; Šmelová & Prášilová, 2018).

Syslová et al. (2019) se zmiňují o kategorizaci metod podle Lernerera, Mojžíška, Zormanové a Peciny, ale především o modelu podle Maňáka a Ševce, s který se v prostředí preprimárního vzdělávání nejčastěji setkáváme a obsahuje základní vyučovací metody.

Tito pedagogové výukové metody roztřídili podle stupňující se složitosti v rámci edukačního vztahu na metody klasické, aktivizující a komplexní.

Klasické výukové metody se používají nejdéle, a to i v současném primárním vzdělávání, mnohé jsou pak uplatňovány i v preprimární výuce. Jsou charakteristické využíváním frontální či tradiční výuky. Dominantní roli při nich hraje učitel, který předává informace dětem. Maňák a Švec (2003) mezi klasické metody řadí metody slovní (monologické, dialogické, práce s učebnicí a knihou), názorně demonstrační (pozorování, předvádění, demonstrace a projekce) a dovednostně praktické (návěky pohybových a pracovních dovedností, žákovské laborování, pracovní činnosti, grafické a výtvarné činnosti). Naproti tomu aktivizující metody výuky jsou založeny na problémovém učení dětí a jejich cílem je působit stimulačně, podporovat samostatnost myšlení a tvořivost dětí, učitel je spíše v pozici facilitátora či průvodce a využívá metod diskusních, heuristických, řešení problémů, situační, inscenační a didaktické hry. Komplexní metody Maňák a Švec (2003, s. 131) definují jako „složitě metodické útvary, které předpokládají různou, ale vždy ucelenou kombinaci a propojení několika základních prvků didaktického systému, jako jsou metody, organizační formy výuky, didaktické prostředky nebo životní situace, jejich sjednocujícím prvkem je však vždy výuková metoda.“ Do této skupiny řadí celkem čtrnáct metod, a to frontální výuku, skupinovou a kooperativní výuku, partnerskou výuku, individuální a individualizovanou výuku, samostatnou práci žáků, kritické myšlení, brainstorming, projektovou výuku, výuku dramatem, otevřené učení, učení v životních situacích, televizní výuku, výuku podporovanou počítačem, hypnopedií, sugestopedií a superlearning.

V souvislosti s didaktikou cizích jazyků je nejčastěji skloňováno jméno Choděry (2013), který se zabývá problematikou výukových metod cizího jazyka a podrobně je charakterizuje. Při pročítání jeho publikace narážíme na propojení mezi aktivizujícími metodami (klasifikace výukových metod podle Maňáka a Švece) a komunikativní metodou, která má být jakousi variantou zmíněných aktivizujících metod. Komunikativní metoda je v současné době dominující metodou a Rada Evropy ji prohlásila za vhodnou pro aplikování při výuce cizích jazyků. Další nejčastěji užívané metody z oblasti didaktiky cizích jazyků jsou přirozená metoda, gramaticko – překladová metoda, metoda přímá, zprostředkovaná, audiolingvální, audiovizuální, kognitivní, komunikativně pragmatická. Odlišují se od sebe především v pohledu na mateřštinu žáků, užíváním různých způsobů procvičování a důrazem na rozmanitá hlediska cizojazyčné výuky (Ondráková, 2014).

Choděra (2013, s. 101) se dále zmiňuje o nástupu řady inovačních, alternativních, komplementárních či „revolučních“ metodách, které stojí mimo hlavní proud didaktiky cizích jazyků a využívají prvků sugestopedie a jako příklad uvádí metodu tiché cesty (angl. *Silent Way*), metodu úplné fyzické odezvy (angl. *Total Physical Response – TPR*), přirozený přístup (angl. *Natural Approach*), komunitní učení (angl. *Community Language Learning*) aj.

V následující podkapitole se tedy zaměříme právě na některé z těchto alternativních metod a přiblížíme si jejich principy a také jak chápat pojem alternativní metody – inovační metody.

2.3 Alternativní metody výuky anglického jazyka

Hledání optimálního způsobu vyučování a učení se cizímu jazyku a neexistenci univerzální metody vedlo ke vzniku metod, které jsou založeny na humanizujícím přístupu výuky a v odborné literatuře jsou nazývány jako alternativní. Pro tyto metody je charakteristický důraz na kreativnost obou subjektů výchovně-vzdělávacího procesu, tedy na učitele i studenta, který v nich figuruje jako aktivní účastník. To ovšem vede i k vysokým nárokům na kvalifikovanost učitelů, kteří tyto metody využívají, protože jejich snahou má být u studenta vyvolat zájem o nové poznatky, rozvíjení samostatného myšlení a řešení problémů (Choděra, 2013). Níže budeme popisovat některé alternativní výukové metody, jichž se při výuce anglického jazyka nejčastěji využívá. K těmto metodám se řadí i sugestopedie, které podrobně věnujeme třetí kapitole naší bakalářské práce.

Přímá metoda (angl. *Direct Method*) staví na skutečnosti, že vzdělávaný se učí komunikovat pouze v cílovém jazyce, a to na principu osvojování si cizího jazyka způsobem, jakým si dítě osvojuje jazyk mateřský. Důraz je kladen na mluvení a poslech, gramatiku se dotýčný učí odvozováním z praktických příkladů, bez vysvětlování učitele. Poněvadž je v hodinách používán výhradně anglický jazyk, je nezbytné do výuky zapojit množství rozmanitých pomůcek, které vedou k usnadnění porozumění např. obrázků, reálných objektů, demonstrací, vysvětlování, mimiky, gest aj. Mezi nejpopulárnější variantu této metody u nás patří Berlitzova metoda (Voldánová, 2019). Také audiolingvální metoda (angl. *Audio-Lingual Method*), stejně jako přímá metoda, klade důraz na mluvený jazyk a vyřazuje mateřský jazyk z vyučovacího procesu, takže je u studenta nejvíce rozvíjena schopnost poslechu a komunikace. K výuce se využívá dialogů, s nimiž se mohli studenti reálně setkat v běžném životě a drilových cvičení, jež jsou

založeny na principech podmiňování a kýžený výsledek mají přinést skrz zpětnou vazbu vycházející z daného stimulu. Metoda byla hojně využívána za druhé světové války v armádě Spojených států (Bednářová, 2019; Choděra, 2013; Pokrivčáková, 2018).

Metoda přirozeného přístupu (angl. *Natural Approach*) probíhá na bázi přirozeného osvojování jazyka způsobem, kterým si děti osvojují svůj mateřský jazyk, tedy přirozenou interakcí, komunikací a nápodobou. Cíleno je na rozvoj komunikačních dovedností a není zde použit gramatický výklad. Příznivcem byl Stephen Krashen, který navíc prosazoval nutnost klidného nestresového prostředí (Bednářová, 2019).

Do prostředí mateřských škol je nejvíce doporučována metoda celkové fyzické odpovědi (angl. *Total Physical Response – TPR*), která se zakládá na reakci pohybem či činností. TPR využívá jako hlavní nástroj lidské tělo a vychází z poznatků osvojování si mateřského jazyka. Nejčastěji používanými výukovými technikami jsou např: Úkoly typu "poslouchej a dělej", obrázkové diktáty a akční hry (Pokrivčáková, 2018).

Na dvojjazyčné či bilingvní výuce je založena metoda obsahově a jazykově integrovaná (angl. *Content and Language Integrated Learning – CLIL*). Principem je používání cizího jazyka při výuce jiných než jazykových předmětů, tedy matematiky, zeměpisu, biologie atd. Cizí jazyk se tak vyučuje v propojení s praktickým životem (Pokrivčáková, 2018).

Komunikativní přístup (angl. *Communicative Language Teaching*) je metodou stavějící na plynulé komunikaci, které si cení více než gramatické přesnosti. Účastníci výuky jsou povzbuzováni ke komunikaci a vyjádření se (Pokrivčáková, 2018).

Jako poslední uvádíme tichou metodu (angl. *Silent Way*) při které učitel zůstává „zticha“ a jeho žáci dostávají prostor se realizovat. Metoda klade důraz na samostatnost, nezávislost, individuální odpovědnost a spolupráci žáka s ostatními vrstevníky (Pokrivčáková, 2018).

Námi předložený výčet alternativních výukových metod jistě není zcela kompletní, ale pokusili jsme se zaměřit na metody, které se řadí mezi nejznámější a nejčastěji využívané v České republice. Informace, které k nim uvádíme jsou shrnutím jejich základních principů, díky kterým je lze mezi sebou odlišit. Naším primárním zájmem je však alternativní výuková metoda sugestopedie, které se budeme podrobně věnovat v následující kapitole.

3 VÝUKOVÁ METODA SUGESTOPEDIE

Při vyslovení slova sugestopedie (angl. *Suggestopedia/Suggestopeadia*) si málokdo dokáže představit, co se pod tímto pojmem skrývá. Přitom se jedná o velmi efektivní alternativní výukovou metodu, vhodnou pro všechny věkové kategorie a užívanou převážně k výuce cizích jazyků. Tato metoda sází především na přirozený způsob výukových postupů a jak její název vypovídá, tak se opírá o sugesci. V následujících podkapitolách nabídneme stručný historický exkurz do sugestopedie, informace o jejích znacích, fázích výuky, zákonech a možném využití v mateřské škole při seznamování dětí s anglickým jazykem.

3.1 Historie sugestopedie

Na samém počátku vzniku této metody stála osobnost bulharského psychoterapeuta a lékaře Georgie Lozanova, který se narodil roku 1926 v Sofii a zemřel ve věku 86 let ve Slivenu. Na univerzitě v Sofii vystudoval medicínu a dále se specializoval na psychiatrii a neurologii, nejvíce ho však zajímala psychoterapie. Po vypracování disertační práce na Bulharské akademii věd získal specializaci v oboru fyziologie mozku a později další diplomy v oboru pedagogiky a psychologie. Roku 1971 se stává doktorem věd a je jmenován profesorem na univerzitě v Sofii (Lozanov, 2009).

Lozanov již během své specializace začal pracovat v největších psychiatrických zařízeních Bulharska, a to v Byala a Kurilo, kde získával zkušenosti a zajímavé poznatky pro jeho pozdější experimentální činnost. Následovala práce v Městské psychoneurologické ambulanci v Sofii a v Institutu postgraduálního vzdělávání, kde přednášel lékařům psychoterapii. Na Bulharské akademii věd trávil svůj veškerý volný čas a věnoval se experimentování s mozkovými funkcemi (Lozanov, 2009). V 50. a 60. letech zkoumal především lidský spánek a působení hypnózy na lidi. Přes své bádání a pokusy s hypnózou se postupně dostal k sugestopedii (Zormanová, 2018). Zaslouhou svého lékařského vzdělání dospěl k závěrům, že existují rezervní kapacity lidského mozku, a to o významném rozsahu a ty lze za pomoci vhodně zvolených vzdělávacích, učebních, terapeutických a komunikačních metod využít. Díky prokázané efektivnosti těchto metod byl Lozanov pověřen vytvořením různých výzkumných týmů a roku 1966 založením Výzkumného ústavu sugestologie v Sofii, který řídil až do roku 1984. Na základě Lozanových vědeckých studií v 70. letech minulého století vzniká výuková metoda sugestopedie. K jejímu významnému rozvoji přispěla i Lozanova kolegyně doktorka Evelyn Gateva, která se zapojila do výzkumu roku 1972 a aplikovala novou metodiku na výuku cizích

jazyků, a to využívání klasické hudby v jejích určitých fázích. Sugestopedická metoda byla nejprve aplikována a prověřována na několika bulharských základních školách při výuce různých předmětů (matematika, historie aj.). Velkým úspěchem pro celý tým výzkumníků bylo uznání a doporučení této metody mezinárodní skupinou odborníků organizace UNESCO (*United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*) v roce 1978 za nadstandardní a využitelnou pro různé předměty vzdělávání a typy žáků. To zapříčiňuje šíření metody do celého světa (Ivanova & Dimova-Severinova, 2021; Lozanov, 2009).

Musíme ještě uvést, že s vývojem metody sugestopedie zavádí Lozanov další pojmy, a to desugestopedii a rezervopedii. Neznamená to však, že by odmítal původní název jen se tak snažil doplněním těchto pojmů vyjádřit vývojový posun v dané metodě. Předpona „de“ na začátku desugestopedie, tak odkazuje na nutnost odstranění bariér, bloků či jiných vlivů bránících osobě plně využít rezerv mysli, využíváno je k tomu umění. Rezervopedie pak zdůrazňuje celistvost osobnosti žáka a zohlednění všech mozkových funkcí a rezerv jež se podílejí na procesu učení (Todorova-Hlavacik, 2016).

3.2 Aspekty, zákony a prvky sugestopedie

Metoda sugestopedie je, jak uvádí Venkanna (2015), strategie zakládající se na moderním chápání toho, jak funguje lidský mozek a využíváním tohoto poznání především při výuce cizích jazyků, se stává efektivnější než metody klasické. Jedinec se s její pomocí učí jazyk až pětkrát rychleji, což dokazují různé vědecké studie. Hartl a Hartlová (2015) popisují sugestopedii jako metodu pracující na úrovni vědomí a podvědomí s využitím kapacity mozku a jeho obou hemisfér ke globálnímu, tedy celistvému učení se za pomoci všech lidských smyslů, odstraněním strachu z neúspěchu a respektem k individuálnímu učebnímu stylu. Podobně hovoří Zormanová (2018), která dodává, že levá hemisféra mozku řídí matematické a logické myšlení, verbální schopnosti, ale pravá hemisféra je centrem tvořivosti, intuice, představivosti, prostorového vnímání, komplexního vnímání a vnímání několika procesů současně. Toho právě využívá sugestopedie a kombinuje tak schopnosti obou hemisfér, tedy racionální i obrazné myšlení.

Během výuky sugestopedickou metodou je podstatné nejen zapojení obou hemisfér mozku, což vede k urychlení učení a lepšího tedy hlubšího si zapamatování, ale i o navození příjemných pocitů, odstranění psychických bloků, negativních vlivů jako je ostych a strach z neúspěchu nebo kritiky. Lozanov si uvědomoval, že emoce mají vliv na kognitivní procesy člověka a všechny jejich aspekty včetně vnímání, pozornosti, učení se a paměti.

Domníval se, že vhodné emoční naladění spolu se správnými vizuálními, kinestetickými a auditivními stimuly dokážou informaci uložit do dlouhodobé paměti, proto je zapojil do konceptu sugestopedie. Oproti klasickým metodám tak nejsou v nevýhodě studijní typy osob využívající ve větší míře výše zmíněných stimulů. Sugestopedie tedy využívá psychologické, neurofyziologické, umělecké, pedagogické a psychoterapeutické aspekty směřující k využití potenciálních schopností mozku každého jedince (Lozanov, 2009; Todorova-Hlavacik, 2016).

Metoda využívá i jisté formy sugesce, která je založena na vědomém a nevědomém, volném a spontánním vstřebávání nabízených informací prostřednictvím periferních vjemů, v organizované nemanipulativní komunikaci a v protikladu k hypnotické a klinické sugesci. To vedlo doktora Lozanova k formulaci sedmi zákonů pro komunikaci při sugestopedické výuce a učení. Tyto zákony musí být respektovány současně během celé výuky, protože jsou mezi sebou provázány (Lozanov, 2009).

3.2.1 Zákony sugestopedie

Lozanov (2009) a Todorova-Hlavacik (2016) uvádí, že sugestopedie je postavena na těchto sedmi zákonech:

1. První zákon – Láska

Podle Lozana je láska, myšleno humanistická, nezbytnou podmínkou pro přístup k rezervám mozku, poněvadž vytváří klid, důvěru a přispívá k prestiži učitele. Neměla by být však chápána jako sentimentální, aby nevyvolávala negativní reakce. To znamená, že učitel se chová jako rodič ke svým dětem, vede je výukou nenásilně. Například v poslední fázi výukového cyklu, kdy se žáci vyjadřují volněji a tvořivěji je učitel v roli facilitátora, poskytuje jen nenápadné vedení a korekci chyb tak, aniž by si žáci uvědomovali, že jsou opravováni. Pro navození příjemné atmosféry využívá her, humoru a vizuálních stimulačních materiálů.

2. Druhý zákon – Svoboda

Termín svoboda je zde chápána nejen jako volnost pro učitele, který v rámci hlavní struktury sugestopedické lekce může činit vlastní rozhodnutí a přizpůsobovat ji potřebám jednotlivých skupiny, ale i pro studenty. Pokud se účastník výuky necítí komfortně při některých aktivitách např. hře, písni, dramatizaci atd. dostává

možnost opustit prostor výuky, aniž by narušil chod zbytku skupiny a později se znovu do činností zapojit.

3. Třetí zákon – Přesvědčení vyučujícího, že se děje něco mimořádné

Tento zákon se týká přesvědčení osoby vyučující touto metodou. Dotyčný musí věřit, že se při výuce děje něco neobvyklé a mimořádné. Toto naladění se pak odráží jak ve verbální, tak i neverbální komunikaci s žáky. Učitel či lektor tak podvědomě působí na jednotlivé osoby, přenáší na ně své pozitivní myšlení a vzbuzuje v nich očekávání, podporu v jejich schopnosti, tedy je samé a pokroky jichž mohou při výuce dosáhnout.

4. Čtvrtý zákon – Mnohonásobné zvýšení vstupního objemu

Oproti klasickým metodám je studentům sugestopedie pro určitý časový úsek předkládán materiál dvakrát až třikrát objemnější, než jak je stanoveno normami pro klasické metody. Například sugestopedický jazykový kurz pro začátečníky obsahuje dva tisíce až dva tisíce pět set výrazů, což je dvojnásobně více ve srovnání s jinými metodami, jichž je běžně využíváno při jazykových kurzech.

5. Pátý zákon – Globální-dílčí, dílčí-globální; dílčí skrze globální

Při výuce sugestopedickou metodou nesmí docházet k oddělování prvků od celku a izolování jednotlivých problematik. To znamená, že např. při výuce cizího jazyka nejsou slovíčka, gramatiky, výslovnost aj. od sebe oddělovány a vyučovány každá zvlášť, nýbrž spolu, jako součást jednoho velkého celku, tedy komplexního jazyka.

6. Šestý zákon – Zlatý poměr

Zlatý poměr stejně jako v umění i zde představuje vyváženost, harmonii a soulad. Podle Lozanova je harmonie nezbytná pro proces výuky a učení se velkému množství látky v krátkém časovém úseku. Proto poměr mezi globálním a dílčím musí být vyvážený. Navíc schopnost učení se se zvyšuje, pokud je nalezena správná rovnováha s respektem k rytmu, intonaci, emocionální stimulaci aj.

7. Sedmý zákon – Využití klasického umění a estetiky

Zásadní je při sugestopedické výuce využívání klasického umění a estetiky pro účinné zprostředkování nemanipulativní komunikace působící na mysl i emoce pro optimální psychorelaxaci a harmonické stavy. Přítomné osoby jsou obklopeny rozmanitými podněty, jež podněcují periferní vnímání a zvyšují spontánně akvizici

a schopnost využívat rezerv mysli. Klasické umění je prezentováno po pečlivém výběru z děl klasické hudby, prostřednictvím písní a árií, ukázek z literární tvorby, reprodukcí děl malířských mistrů atd.

Pokusíme-li se shrnout zmíněné zákony předkládané Lozanem, tak v nich dle nás rezonuje hlavní myšlenka sugestopedie, a to navození příjemného stavu, tedy psychické i fyzické uvolnění jenž povede k otevření rezerv mysli a jejich využití. Toho lze dosáhnout za pomoci specifických podnětů vnímaných periferně.

3.2.2 Fáze sugestopedické výuky

Lozanov (2009) mimo výše zmíněné zákony přesně popisuje i čtyři fáze výuky, které vypracoval s pomocí doktorky E. Gatevy. Některé dostupné zdroje čerpají ze starších materiálů a oproti poslední Lozanem publikované knize uvádějí fáze tři. Pro tuto část bakalářské práce stejně jako pro předchozí kapitoly, čerpáme informace z nejaktuálnější dostupné Lozanovy knihy *Suggestopedia/Reservopedia* a budeme se držet členění, které nám předkládá sám autor. Jeho čtyřstupňový výukový program je tvořen úvodem, koncertním sezením, elaborací a performancí studenty.

1. První fáze – Úvod

Dala by se nazvat přípravnou fází, která cílí na vytvoření příjemné atmosféry, odbourání ostychu, ukázání studentovi, že je pro něj snadné komunikovat v cizím jazyce a pomoci mu uvědomit si, že učení není těžké, nepříjemné a nudné. Využíváno je k tomu nejen hraní rolí v pozměněných identitách, do kterého se zapojuje i učitel, ale také kreativní tvorba vizuálních pomůcek, jež jsou později rozmístěny v prostorech učebny a také hudby, co by podkresu pro dané činnosti. Dříve v této části byly zařazeny rytmická dechová a lehká pohybová cvičení s prvky jógy, ale ty Lozanov v poslední publikaci již nezmiňuje. Učitel vytváří studentům situace pro jejich aktivaci, představuje obsah, nenutí je odpovídat na otázky, je v pozici přítele (Lozanov, 2009; Viswanath, Sajitha, Rajagopal & Sajitha, 2022).

2. Druhá fáze – Koncertní sezení

V této části je integrována do učení klasická hudba, v čemž spočívá originalita sugestopedie, jako výukové metody. Celá fáze je rozdělena na dvě sezení, a to aktivní a pasivní. Obě sezení se skládají ze čtení textu s podkresem hudby, která je

prostředkem umožňujícím vstřebávat velké množství informací najednou. Při aktivní části dostanou studenti do rukou text včetně překladu a učitel jej předčítá vhodně modulovaným hlasem, intonací, rytmem, gestikulací a dramatizací při podkresu vybrané klasické hudby. Občas jsou studenti vyzváni, aby se do četby zapojili s učitelem. Při pasivním sezení je předčítán ten samý text, ale dochází ke změně stylu četby, která více odpovídá běžné řeči, studenti jen naslouchají a nezapojují se do četby (Lozanov, 2009; Viswanath et al., 2022).

3. Třetí fáze – Elaborace

Hlavním cílem této fáze je aktivizovat novou látku a to způsobem, který podpoří rozvoj konkrétních jazykových dovedností. Studenti jsou zapojováni do různých her, zpěvu písní, hraní dramát, hádanek, soutěží aj. Učitel, který je v pozici facilitátora se studenty komunikuje na hranici jejich jazykových možností, snaží se využívat vyššího stupně jazyka, aby je dále posouval (Lozanov, 2009; Viswanath et al., 2022).

4. Čtvrtá fáze – Performance

Závěrečná fáze dává příležitost studentům zopakovat si co se již naučili v cizím jazyce, spontánně vyslovovat to co znají, vytvářet dialogy o každodenním životě komunikovat s ostatními studenty. Učitel naslouchá, nezasahuje a neopravuje případné chyby (Lozanov, 2009; Viswanath et al., 2022).

Montagner (2022) uvádí, že čtyřfázová lekce koncipovaná podle Lozanova je velice intenzivní a vyžaduje, aby se jí učitel držel, protože jen tak je možné dosáhnout vysoké efektivity. Co dále zmiňuje je časová náročnost lekce, která dosahuje včetně nutných pauz tři a půl hodiny. Výuka by pak měla probíhat pět dní v týdnu po dobu jednoho měsíce. V těchto aspektech spatřuje velkou nevýhodu sugestopedické metody.

3.2.3 Prvky sugestopedie

Pozitivní výsledky sugestopedie lze přičíst právě principům na kterých je postavena. Ty jsou komplexní a všestranně stimulující. Ovlivňují celou osobnost studenta a nenásilnou cestou směřují jeho psychické, vědomé i nevědomé procesy na daný cíl. Některé principy byly již naznačeny v předešlých kapitolách této práce, ale nyní si je se sumarizujeme a doplníme o další zákonitosti.

Jak už bylo napsáno výše, tak učitelova role je při sugestopedické výuce významná. Oproti jiným metodám je v pozici přítele, facilitátora nikoliv direktivní autority. Jeho cílem je navodit příjemnou atmosféru a vzbudit ve studentech svým přístupem důvěru a odbourat případné bloky. Učitel by měl být přátelský, spontánní, komunikovat nemanipulativně, být klidný, vyhýbat se drilu, věnovat pozornost všem studentům stejně, učit s dynamikou a lehkostí, dobře pracovat s hlasem aj. Na jeho profesionalitu jsou kladeny vysoké nároky a aby mohl danou metodou vyučovat musí absolvovat intenzivní sugestopedický kurz (Lozanov, 2009).

Při výuce má být výhradně používán cizí jazyk. Mateřský jazyk je doporučováno využít jen v překladu textu, který je předcítán při koncertním sezení a v případě, kdy dotyční opravdu nerozumí. Je kladen především důraz na slovní zásobu. Gramatika je probírána minimálně, protože se uplatňuje zákon globálního učení, mluvené komunikace a zejména dialogu. Mimo verbální komunikaci je užívána i neverbální komunikace, která zahrnuje mimiku, gestiku, intonaci, rytmus řeči, pohyb těla atd. Hodnocení výkonů studentů je prováděno během lekcí. Chyby nejsou opravovány ihned, protože je důležitá v tu chvíli komunikace, ale až později během hodiny učitel vysvětlí a použije správných formulací ve spojeních jež byla chybná. (Lozanov, 2009; Zormanová, 2018).

Při sugestopedické výuce jsou důležité emoce žáků, které by měly být pozitivní a vést k lepší koncentraci a motivaci, jež přispějí k přirozenému učení se. Pokud není člověk „blokován“ negativními podněty, vlivy a emocemi dokáže otevřít rezervy mysli a vstřebat více informací. Proto je aplikována v lekcích změna identity. Studenti si změní své jméno, profesi a stanou se někým jiným, vymýšlí si události, příběhy, životní situace a nemusí čelit strachu z odhalení jejich soukromí. (Ivanova & Dimova-Severinova, 2021; Lozanov, 2009). K navození příjemné atmosféry má přispět i uspořádání třídy a její vybavení. Doporučuje se místnost zařídit pohodlnými křesílkami uspořádanými do půlkruhu, ale lze sedět i na zemi na polštářích. Světlo by mělo být spíše tlumené a stěny světlé, vyzdobené plakáty, obrázky, myšlenkovými mapami aj. s probíranou tematikou. Pro výuku jsou využívány specifické dvoujazyčné sugestopedické učebnice, které mají text koncipován do podoby běžného každodenního dialogu. Dalšími pomůckami při výuce jsou kartičky (angl. *flashcards*) reálné objekty a hudba (Zormanová, 2018).

Hudební složka je nejhlavnější didaktickou pomůckou této metody, zakládá se na ní celá druhá fáze lekce. Rozhodující pro správné působení a pohroužení se do hlubokého stavu uklidnění a vnímání je vhodný výběr hudby a její struktura. Lozanov (2009) doporučuje

pro svoji metodu především hudbu klasickou od barokních autorů jako je Mozart, Bach, Haydn, Handel, Corelli, Beethoven, Vivaldi, Tchaikovsky, Brahms aj. Jsou voleny skladby se čtyřčtvrťovým taktem, který je podobný tlukotu lidského srdce, různého tempa, v provedení především houslí a violoncella. Hudba by měla být přehrávána v takové hlasitosti, aby nepřehlušila předčítaný text v rámci druhé fáze lekce.

Zormanová (2018) uvádí, že je metodou dále využíváno infantilizace, jakého si zdětinštění, tedy vyvolávání spontánnosti, hravosti, představivosti, nadšení a tím se oproštění od zábran a strachu z případné chyby. S její pomocí je student schopen se zapojit do hraní her, rolí, zpěvu, tancování, pohybových aktivit aj. Sugestopedie totiž kombinuje výuku skrz smyslový prožitek, pohyb i učení, neboť to vše přispívá k zvýšení šancí na uložení informací a jejich pozdějšího vybavení.

3.3 Využití metody sugestopedie v preprimárním vzdělávání

Zaměříme-li se na prvky, které jsou výše popsány, nemůžeme se ubránit pocitu, že sugestopedie je metodou, která je dobře využitelná při vzdělávání dětí navštěvujících mateřské školy. Také Lozanov (2009) ve své knize uvádí, že metoda je vhodná nejen pro výuku všech předmětů na základních školách, ale lze ji aplikovat již v preprimárním vzdělávání u dětí od tří let. Výuka má však být přizpůsobena věku dětí a jejich vývojovým specifikům. Nezbytností je učitelova dobrá znalost fungování dětské mysli a jejich psychického, afektivního a sociálního vývoje.

Učitel organizuje výuku podobně jako je tomu u dospělých, dodržuje při tom sedm výše zmíněných zákonů a využívá všech vhodných prvků sugestopedie, aby docílil efektivního a pro děti příjemného vzdělávání. Základním prvkem je vytvoření příjemné atmosféry a pozitivních pocitů u dětí. Toho lze docílit přesunem od stolečků na měkký koberec, ztlumením světla a dobrou motivací např. úvodní písničkou s pohybem. Děti nemohou dosáhnout dlouhodobého stabilního soustředění na danou činnost, potřebují neustálé změny a střídání klidných a aktivních pasáží ve výuce. Zařazením her, písniček, pohádek, zajímavých pomůcek, soutěží, hudby, pohybu a obrázků děti přirozeně motivuje k spontánnímu a nevědomému učení se. Všechny aktivity by měly být prováděny s láskou, radostí, nenuceností a pokud to lze se zapojením učitele, který se tak stává součástí skupiny a je dětmi vnímán v roli kamaráda nikoli vedoucí autority (Henková, 2010; Lozanov, 2009).

Sugestopedická metoda, jak zmiňuje Zormanová (2018), je založena na kombinaci smyslového vnímání. Vnímání všemi smysly je pro dítě předškolního věku jedním z nejdůležitějších způsobů, jak mu zajistit přímý kontakt se skutečností. V tomto období se u dítěte postupně více rozvíjí zrakové, sluchové, prostorové vnímání a pro paměť je typické mnohem lepší zapamatování si informací díky zážitkům a zajímavým podnětům než slovům. Lozanov proto v rámci sugestopedické výuky kromě vizuálních, kinestetických a auditivních podnětů zařazuje také hru. Hra je v předškolním období hlavní činností dítěte a plní, nejen funkci vzdělávací, interakční, ale i socializační (Langmeier & Krejčířová, 2006). Opravilová (2003, s. 11) dále uvádí, že hra „vychází z možností dítěte, je pro něj přirozeně zvládnutelná, čímž podporuje jeho psychickou rovnováhu, přináší mu klid a vyrovnanost, stvrzuje dosaženou úroveň, ověřuje schopnost něco rozhodnout, vyřešit a vykonat, potvrzuje jeho dovednosti a zkušenosti, jeho sociální vztahy a postavení mezi dospělými vrstevníky“.

Při seznamování dětí s anglickým jazykem bychom chtěli využít co nejvíce výše zmíněných sugestopedických prvků, které se nám jeví pro daný věk dětí příhodné. Jako nejdůležitější z nich spatřujeme navození příjemné atmosféry, vytvoření vhodného prostředí pro výstupy (sezení na polštářích, tlumené osvětlení, obrázky pro periferní učení aj.), zařazení hry, písní a obrazového materiálu či reálných předmětů. V praxi chceme vyzkoušet i první a druhé čtení s doprovodem barokní hudby, které by mohlo být z našeho pohledu problematické. Domníváme se, že pro děti předškolního věku jej nelze aplikovat ve zcela stejné podobě jako je tomu u dospělých. Taktéž styl hudebního podkladu (barokní hudba) není tím, co by děti běžně poslouchaly anebo znaly z domova. Zajímá nás tedy i jejich reakce na tento typ podnětu.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 SADA AKTIVIT ZAMĚŘENÁ NA ANGLICKÝ JAZYK S VYUŽITÍM PRVKŮ SUGESTOPEDIE

Praktická část bakalářské práce je aplikačního charakteru a je zaměřena na vytvoření sady aktivit za účelem seznámení dětí předškolního věku s anglickým jazykem a s využitím prvků alternativní výukové metody sugestopedie.

Cílem praktické části je:

- vytvořit sadu aktivit zaměřenou na anglický jazyk s využitím prvků sugestopedie;
- realizovat sadu aktivit ve vybrané mateřské škole;
- ověřit sadu aktivit ve vybrané mateřské škole;
- evaluovat sadu aktivit a zpracovat doporučení pro praxi v mateřských školách.

Před samotnou realizací proběhla diskuse s třídní učitelkou, která je velmi dobře obeznámena se specifiky dětí a na základě jejich doporučení a námi stanovených kritérií bylo vybráno celkem osm dětí vhodných pro zapojení do sady aktivit. Podmínkou pro zařazení dětí do realizace byl věk 5,5 až 7 let, dobrá úroveň mateřského jazyka a absence závažných logopedických vad řeči. Při stanovení kritérií jsme vycházeli z doporučení Mertina a Gillernové (2015). Následně byli prostřednictvím písemného informovaného souhlasu (viz příloha P I) rodiče dětí požádáni o udělení svolení zapojit děti do aktivit se zaměřením na seznamování s anglickým jazykem s využitím prvků sugestopedie. Součástí formuláře byla i žádost o udělení souhlasu či nesouhlasu s pořizováním fotografií a video záznamu dětí při jednotlivých činnostech. Tři oslovení rodiče vyjádřili nesouhlas, proto nebyly s dětmi pořízeny žádné fotografie ani video záznam.

4.1 Typ aplikace

Pro typ aplikace byla zvolena forma sady aktiv, která se skládá z mnoha dílčích činností uspořádaných do osmi výstupů. Výstupy jsou rozděleny do čtyř témat, které jsou dětem svým obsahem blízké a vychází z jejich každodenního života. Témata byla zvolena tak, aby šla mezi sebou dále využívat, propojovat a kombinovat, čímž dochází k jejich procvičování a prohlubování.

4.2 Zdůvodnění potřeby sady aktivit

Zájem o výuku anglického jazyka a o jeho dobrou znalost v době globalizace a masivního cestování stále roste a bere se jako samozřejmost. Stal se oficiálním mezinárodním dorozumívacím prostředkem a součástí našeho každodenního života. Denně se s ním setkáváme při běžných činnostech jako jsou nákupy, sledování médií, na procházce městem, při výkonu pracovních povinností v zaměstnání, pronikl i do naší mezilidské komunikace a některé anglické termíny nahradily ty české. Přesto je v současné době povinná výuka cizího, respektive anglického jazyka v České republice zařazována až do třetího ročníku primárního vzdělávání a o jeho začlenění do nižších stupňů tříd a do mateřských škol se zatím jen uvažuje.

Přítomnost anglické výuky v našich mateřských školách v rámci běžných činností je tedy na dobrovolnosti vedení školy, a tak se s ní příliš často neseťkáváme. Proto jsme se rozhodli realizovat sadu aktivit v námi vybrané mateřské škole, kde výuka anglického jazyka není součástí vzdělávání. Tento počín může vést k podnícení zájmu všech stran ať už vedení zainteresované mateřské školy, tak i rodičů a dětí, které budou aktivity navštěvovat, k zařazení anglického jazyka mezi každodenní vzdělávací činnosti.

V rámci realizovaných aktivit budou u dítěte rozvíjeny všechny klíčové kompetence, které nám předkládá RVP PV. Dítě si bude moci lépe uvědomit, že se lidé na světě dorozumívají různými jazyky, které jsou od jeho mateřského velmi rozdílné. Jsou tak vytvářeny základní předpoklady k jejich učení se a při vhodně zvolených výukových metodách a motivaci je u dítěte budováno sebevědomí, že i ono je schopno se anglickému jazyku naučit.

4.3 Cíle sady aktivit

Primárním zaměřením sady aktivit je seznámit děti s anglickým jazykem za využití prvků výukové metody sugestopedie. Hlavními cíli je podpořit u dětí komunikační dovednosti a rozvíjet jejich sluchovou a vizuální perцепci. Rovněž jsou v jednotlivých blocích cíle nesouvisející přímo s výukou anglického jazyka, ale pokrývají další vzdělávací oblasti RVP PV, a tak jsou děti seznamovány s částmi těla, ovocem, zeleninou a je rozvíjeno jejich logické uvažování nebo orientace v prostoru.

4.4 Charakteristika mateřské školy

Sada aktivit byla realizována v námi vybrané mateřské škole, která se nachází v menším městě na území Zlínského kraje a nenabízí vzdělávání v anglickém jazyce. Budova školy je

umístěna v klidné ulici se zástavbou z rodinných domů se zahradami, má dobrou dostupnost od hlavního náměstí a je v dosahu autobusové zastávky. Samotnou školu obklopuje rozsáhlá zahrada se vzrostlými listnatými stromy, hracími zónami a relaxační částí. Mateřská škola má v provozu šest tříd, které jsou heterogenního typu. Celková kapacita je stanovena na 140 dětí. Pro realizaci aktivit s dětmi nám byla k dispozici jedna z menších tříd na odloučeném pracovišti, která působí útulněji, poskytuje klidné prostředí, je vybavena pohodlným kobercem a není využívána k odpolednímu spánku, čímž nebyl narušován běžný každodenní režim třídy. Před každým výstupem bylo nutné třídu jen připravit a mírně uzpůsobit potřebám a principům sugestopedické výuky. Na zem tak byly rozmístěny polštáře k sezení pro všechny účastníky, využíváno bylo tlumeného osvětlení, vizuálních a obrazových pomůcek rozmístěných kolem dětí k respektování periferního učení (viz příloha P II).

4.5 Charakteristika dětí

Do realizace a ověření sady aktivit bylo osloveno celkem 8 dětí, z toho 6 chlapců a 2 dívky, kteří se neúčastní odpoledního odpočinku v mateřské škole, ale odchází po obědě domů. Výběr dětí byl proveden na základě doporučení hlavní učitelky a stanovených kritérií, kterými byly:

1. absence závažných logopedických vad řeči,
2. věku odpovídající úroveň mateřského jazyka,
3. věková kategorie 5,5 až 7 let, tedy děti připravující se na vstup do povinného školního vzdělávání,
4. neznalost nebo minimální znalost anglického jazyka dítětem.

Na každém výstupu bylo v průměru přítomno 5 až 6 dětí, 2 chlapci se do realizace vůbec nezapojili z důvodu dlouhodobé nemoci. Nahrazení jinými subjekty bylo znemožněno celkově vysokou nemocností dětí v období realizace a danými kritérii výběru.

4.6 Časové parametry

Sada aktivit byla realizována a ověřována v období od 20.2.2023 do 17.3.2023, vždy v úterý a čtvrtek od 12:15 hodin. Časová dotace jednotlivých výstupů nebyla striktně dána, ale vždy se odvíjela od dané situace a spolupráce dětí, v průměru však byla v rozsahu 30 minut.

5 PRŮBĚH SOUBORU SADY AKTIVIT

V této části je zpracován přehledný obsah sady aktivit a následně jednotlivé aktivity, které byly realizovány a ověřovány ve vybrané mateřské škole. Každá aktivita je v rámci výstupu zpracována po didaktické stránce do tabulky a obsahuje stanovené cíle z pohledu učitele i dítěte, jsou zformulovány kompetence, pedagogická strategie obsahující organizační formu, metody, prostředky a pomůcky. Následuje charakteristika dětí, podrobný průběh výstupu a vlastní reflexe.

5.1 Obsah sady aktivit

Sada aktivit je tvořena z 8 výstupů, které jsou rozděleny na 4 tematické bloky se zaměřením na seznámení dětí s anglickým jazykem za využití prvků sugestopedie. Každý výstup je souborem dílčích činností, které se vážou na dané téma. V tabulce níže je předložen obsah sady aktivit, tj. názvy témat, cíle z pohledu učitele (cíle z pohledu dítěte jsou zpracovány u jednotlivých výstupů), metody a přehled jednotlivých prvků sugestopedie, jichž bylo jednoznačně při realizaci využito. Organizační forma byla pro všechny výstupy stejná, a to řízená činnost, proto ji v tabulce již neuvádíme. Dále jsou kurzívou odlišeny cíle, které přímo nesouvisí se seznamováním s anglickým jazykem, ale s jinými oblastmi vzdělávání a také metody, kterých bylo při realizaci využito, ale z našeho pohledu jsou součástí prvků výukové metody sugestopedie.

Tabulka 1: Obsah sady aktivit (*vlastní zpracování*)

Téma	Cíle z pohledu učitele	Metody	Využité prvky sugestopedie
My Body I.	Podpořit u dětí komunikační dovednosti. Rozvíjet receptivní dovednosti dětí. Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti lidského těla. <i>Seznámit děti s částmi lidského těla.</i>	Sugestopedie <i>Rozhovor, hra, práce s obrazovým a audio materiálem, Total physical response (TPR)</i>	Pohodlné sezení do půlkruhu, tlumené osvětlení, obrazové materiály, pohyb, hra, periferní učení, hudba

Téma	Cíle z pohledu učitele	Metody	Využité prvky sugestopedie
My Body II.	<p>Podpořit u dětí komunikační dovednosti.</p> <p>Rozvíjet receptivní dovednosti dětí.</p> <p>Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti lidského těla.</p> <p><i>Seznámit děti s částmi lidského těla.</i></p>	<p>Sugestopedie</p> <p><i>Rozhovor, hra, práce s obrazovým, textovým a audio materiálem, TPR</i></p>	<p>Pohodlné sezení do půlkruhu, tlumené osvětlení, obrazové materiály, pohyb, hra, první a druhé čtení, periferní učení, hudba</p>
Numbers I.	<p>Podpořit u dětí komunikační dovednosti.</p> <p>Rozvíjet receptivní dovednosti dětí.</p> <p>Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti čísel.</p> <p><i>Seznámit děti s číselnou řadou od 1 do 10.</i></p>	<p>Sugestopedie</p> <p><i>Rozhovor, hra, práce s obrazovým a audio materiálem, TPR</i></p>	<p>Pohodlné sezení do půlkruhu, tlumené osvětlení, obrazové materiály, pohyb, hra, periferní učení, hudba</p>
Numbers II.	<p>Podpořit u dětí komunikační dovednosti.</p> <p>Rozvíjet receptivní dovednosti dětí.</p> <p>Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti barev.</p> <p><i>Rozvíjet u dětí logické uvažování.</i></p>	<p>Sugestopedie</p> <p><i>Rozhovor, hra, práce s obrazovým a audio materiálem, TPR</i></p>	<p>Pohodlné sezení do půlkruhu, tlumené osvětlení, obrazové materiály, pohyb, hra, periferní učení, hudba</p>
Clothes I.	<p>Podpořit u dětí komunikační dovednosti.</p> <p>Rozvíjet receptivní dovednosti dětí.</p> <p>Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti oblečení.</p> <p><i>Rozvíjet u dětí orientaci v prostoru.</i></p>	<p>Sugestopedie</p> <p><i>Rozhovor, hra, práce s obrazovým, textovým a audio materiálem, TPR</i></p>	<p>Pohodlné sezení do půlkruhu, tlumené osvětlení, obrazové materiály, pohyb, hra, první a druhé čtení, periferní učení, hudba</p>

Téma	Cíle z pohledu učitele	Metody	Využité prvky sugestopedie
Clothes II.	Podpořit u dětí komunikační dovednosti. Rozvíjet receptivní dovednosti dětí. Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti oblečení. <i>Rozvíjet u dětí logické uvažování.</i>	Sugestopedie <i>Rozhovor, hra, práce s obrazovým a audio materiálem, TPR</i>	Pohodlné sezení do půlkruhu, tlumené osvětlení, obrazové materiály, pohyb, hra, periferní učení, hudba
Fruit and vegetable I.	Podpořit u dětí komunikační dovednosti. Rozvíjet receptivní dovednosti dětí. Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti druhů ovoce. <i>Seznámit děti s druhy ovoce a zeleniny.</i>	Sugestopedie <i>Rozhovor, hra, práce s obrazovým, textovým a audio materiálem, TPR</i>	Pohodlné sezení do půlkruhu, tlumené osvětlení, obrazové materiály, pohyb, hra, první čtení, periferní učení, hudba
Fruit and vegetable II.	Podpořit u dětí komunikační dovednosti. Rozvíjet receptivní dovednosti dětí. Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti druhů zeleniny. <i>Rozvíjet u dětí logické uvažování.</i>	Sugestopedie <i>Rozhovor, hra, práce s obrazovým a audio materiálem, TPR</i>	Pohodlné sezení do půlkruhu, tlumené osvětlení, obrazové materiály, pohyb, hra, periferní učení, hudba

5.2 Tematické výstupy

Téma: My Body I.

Tabulka 2: Didaktický obsah výstupu (*vlastní zpracování*)

Cíle z pohledu učitele	Podpořit u dětí komunikační dovednosti. Rozvíjet receptivní dovednosti dětí. Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti lidského těla.
-------------------------------	---

	Seznámit děti s částmi lidského těla.
Cíle z pohledu dítěte	Představit se v anglickém jazyce. Reprodukovat slyšené slovo. Zopakovat názvy částí těla v anglickém jazyce. Ukázat část těla na sobě samém.
Kompetence	Dítě dokáže pozdravit a představit se v anglickém jazyce. Dítě dokáže reprodukovat slyšené slovo. Dítě si dokáže zapamatovat a vybavit anglické slovo. Dítě dokáže identifikovat části těla a ukázat na ně.
Pedagogické strategie	
Organizační forma	Řízená činnost
Metody	Sugestopedie, TPR, hra, rozhovor, práce s obrazovým a audio materiálem
Prostředky a pomůcky	Obrázky, flashcards, plyšová hračka, písňe, vlastní tělo, červené a zelené kartičky

Charakteristika dětí

Do realizace sady aktivit bylo zařazeno celkem 8 dětí z vybrané mateřské školy. Výstupu se účastnilo 6 dětí předškolního věku z toho 4 chlapci a 2 děvčata. Skupinka dětí je heterogenní. Z důvodu nemoci nebyli přítomni dva bratři, od jejichž rodičů jsem získala souhlas se zapojením do aktivit. Děti jsou ve věku 5, 5 až 7 let. Jeden hoch má odklad školní docházky. Žádné z dětí nenavštěvuje kroužek nebo kurz anglického jazyka a nemá závažnou logopedickou vadu řeči. Děti na prvním setkání působily uvolněně a podle reakcí se těšily na činnosti spojené s anglickým jazykem. Ve třídě byla po dobu výstupu přítomna učitelka, která provedla závěrečnou evaluaci výstupů.

Průběh výstupu

Již během dne jsem se snažila děti připravit a namotivovat na naše první setkání v rámci seznamování s anglickým jazykem. Děti přišly s myšlenkou, že bychom se mohli svolat nějakým zvukem, třeba zvoněním jako tomu je na základní škole. Mezi hudebními nástroji nakonec vybraly triangl a já jsem navrhla zvolání „*English time*“. Výstup byl tedy zahájen

12:15 hod. domluvenými signály a s dětmi jsme se přesunuli do třídy, kterou jsem předem upravila dle našich potřeb a co nejvíce podle principů sugestopedie (sezení do půlkruhu na polštářích, tlumené osvětlení aj.). Na úvod jsem děti seznámila s tím, co budeme spolu dělat, že si budeme hrát, zpívat, povídat a číst v anglickém jazyce. Rozdala jsem jim červenou a zelenou kartičku, kterými mi mohli dát během výstupu signál, že se jim něco líbí či nelíbí nebo když nerozuměly, necítily se příjemně atd. Abychom se dostali do dobré nálady představila jsem jim *Hello Song* (viz příloha P III). Nejprve jsem jim odrecitovala slova s využitím pohybů, gest a mimiky. Pak se děti pokusily říct co to mohlo znamenat v českém jazyce a následně jsme si píseň několikrát zazpívali.

Po úvodní písni jsme se posadili na koberec a z tašky jsem vytáhla plyšovou hračku opice, kterou jsem pojmenovala Bob a představila ji dětem jako maskota, který bude s nimi mluvit jen v anglickém jazyce. Opička se mým hlasem dětem představila a následně vedla s dětmi konverzaci (viz příloha P IV), přitom v pozadí hrála tiše barokní hudba od J. Haydna koncert pro violoncello a orchestr č. 1 v C major. Jakmile se všechny děti Bobovi představily, přešli jsme zvolna na téma části těla, kterou jsem uvedla opět za pomoci opičky a s využitím písně *Head, Shoulders, Knees and Toes* (viz příloha P III), která posloužila zároveň jako prostředek pro učení se nových slov. Děti píseň znaly v českém jazyce, a tak bylo pro ně snazší pochopit význam jednotlivých slov. Několikrát jsme píseň zpívali a ukazovali na části těla, pak jsme se usadili na koberec a za pomoci flashcards (viz příloha P V) jsme si slova opakovali. Nejprve jsem slovo řekla sama, pak ho každé dítě samostatně zopakovalo, a nakonec ho vyslovily všechny děti společně. Učení se nových slov jsme uzavřeli hrou *Touch a Part of the Body*. Úkolem dětí bylo dotknout se části těla, kterou jsem jim řekla v anglickém jazyce. Pro jejich kontrolu jsem jim po chvíli ukázala obrázek s danou částí těla a zopakovala výslovnost. Celý výstup jsem zakončila opět společným zpěvem s dětmi, a to závěrečnou písni *Goodbye Song* (viz příloha P III). Stejně jako u úvodní písně jsem jim nejprve slova předříkala a vysvětlila co znamenají. Kromě zpěvu jsme opět využili pohybu a gest.

Reflexe

První výstup s dětmi v rámci osvojování anglického jazyka, proběhl bez větších a závažných komplikací. Počáteční obavy, zda jsem dobře připravena, dokážu děti motivovat, zaujmout a budou se chtít zapojovat do aktivit se velmi rychle rozplynuly. Velký podíl na tom jistě měla důkladná příprava podkladů pro celý výstup, volba pomůcek, vhodných prostředků, a především výukových metod.

V rámci výstupu byla zvolena organizační forma – řízená činnost, která byla pro výstup adekvátní a v souladu s činnostmi. Didaktický obsah výstupu byl zaměřen na seznámení se s anglickým jazykem a částmi lidského těla. Vzdělávací oblasti vycházející z RVP PV, na které jsem cílila byly Dítě a jeho psychika a Dítě a jeho tělo. Využité metody byly také vhodně zvoleny, a to především práce s obrazovým a audio materiálem, hra. Cíle z pohledu učitele i dítěte byly naplněny, děti se dokázaly vzájemně představit, ukázat na část těla, zapamatovaly si několik anglických slov, které dokázaly správně vyslovit.

Mnou podané instrukce byly pro děti srozumitelné a jasné, o čemž svědčilo i to, jak dokázaly reagovat. Pokyny, které byly udělovány v anglickém jazyce děti plnily, jejich pochopení bylo usnadněno českým překladem, doprovodnou gestikulací, pohyby a mimikou. V rámci možností se mi podařilo vytvořit prostředí odpovídající sugestopedické výuce a zapracovat různé prvky metody do výstupu, které byly dětmi přijaty kladně. Především jsem byla překvapena jejich bezproblémovým přijetím barokní hudby, která byla reprodukována během různých činností. První výstup jsem mluvila střídavě v anglickém a českém jazyce, a to v případě, kdy jsem sama viděla, že děti nechápu a nerozumí nebo mi dávaly signál červenou kartičkou.

Co bych do budoucna vylepšila je především lepší organizace přechodů mezi jednotlivými činnostmi a připravenost pomůcek. Měla jsem technické obtíže s pouštěním hudby z paměťové karty na přehrávači, což způsobilo časovou prodlevu a mírně narušovalo příjemnou atmosféru. Propracovat potřebuje i zapojování plyšové hračky během výstupu.

Téma: My Body II.

Tabulka 3: Didaktický obsah výstupu (*vlastní zpracování*)

Cíle z pohledu učitele	Podpořit u dětí komunikační dovednosti. Rozvíjet receptivní dovednosti dětí. Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti lidského těla. Seznámit děti s částmi lidského těla.
Cíle z pohledu dítěte	Formulovat odpověď na položenou otázku. Zopakovat slyšené slovo. Pojmenovat část těla v anglickém jazyce. Ukázat vyslovenou část těla na obrázku.
Kompetence	Dítě dokáže zformulovat odpověď na otázku.

	Dítě dokáže zopakovat co slyšelo. Dítě si dokáže zapamatovat a vybavit anglické slovo. Dítě dokáže identifikovat části těla a ukázat na ně.
Pedagogické strategie	
Organizační forma	Řízená činnost
Metody	Sugestopedie, TPR, hra, rozhovor, práce s obrazovým, textovým a audio materiálem
Prostředky a pomůcky	Obrázky, flashcards, plyšová hračka, písňe, vlastní tělo, červené a zelené kartičky

Charakteristika dětí

Do realizace sady aktivit bylo zařazeno celkem 8 dětí z vybrané mateřské školy. Výstupu se opět účastnilo 6 dětí předškolního věku z toho 4 chlapci a 2 děvčata. Skupinka dětí je heterogenní. Z důvodu nemoci nebyli přítomni dva bratři. Děti jsou ve věku 5, 5 až 7 let. Jeden hoch má odklad školní docházky. Při aktivitách se děti zapojují, naslouchají a plní je, občas je nutné děti usměrnit a uklidnit. Děti jsou dobře naladěny, těší se na další výstup a jsou namotivovány. Jedna dívka je hodně nachlazená a působí unaveným dojmem. Ve třídě byla přítomna učitelka, která provedla závěrečnou evaluaci výstupů.

Průběh výstupu

Výstup byl zahájen 12:15 hod. domluveným signálem, tedy zazvoněním na trianl a zvoláním „*English time*“. Následně jsme se s dětmi přesunuli do přizpůsobené a připravené třídy podle principů sugestopedie (sezení do půlkruhu na polštářích, tlumené osvětlení aj.). Pustila jsem úvodní píseň *Hello Song*, do které se děti hned zapojily pohybem i zpěvem a na jejich žádost jsme píseň hráli dvakrát. Poté jsme se usadili na koberec, rozdala jsem dětem zelené a červené kartičky, kterými mi mohly signalizovat své pocity nebo když něčemu nerozuměly. Představovací fráze, které jsme se učili předešlý výstup, jsme si procvičili situačním hraním. Jedno dítě šlo za dveře, zaťukalo, pozdravilo a zeptalo se dalšího dítěte, jak se jmenuje a jak se mu daří. Zapojili jsme i plyšové hračky, které jsem se sebou donesla (opička, medvěd, králík a prasátko). Pro opakování slovní zásoby z předešlého dne, jsem využila hru *Yes or No* a jako pomůcky flashcards. Pravidla jsem jim vysvětlila v českém jazyce. Smysl hry spočíval v tom, že jsem jim ukázala

obrázek části těla a zároveň řekla několikrát řekla slovo související s tématem v anglickém jazyce. Děti měly pozorně poslouchat a posoudit, zda to, co slyšely odpovídá tomu, co vidí na obrázku. Pokud vše souhlasilo, tak zvedly zelenou kartičku představující kladnou odpověď, v opačném případě kartičku červenou symbolizující odpověď zápornou. Společně jsme vždy zopakovali výslovnost správného slova. Po celou dobu opakování byla v pozadí puštěna velmi tiše barokní hudba od J. S. Bacha Brandenburský koncert č. 3 v G major BWV 1048. Před zařazením prvního a druhého čtení jsme si s dětmi zazpívali *Head, shoulders, knees and toes*.

Na dnešní výstup jsem zařadila první a druhé čtení, jednu z hlavních částí sugestopedické výuky. Vytvořila jsem si text, který byl na téma návštěva lékaře (viz příloha P IV). Hlavními aktéry byla opička Bob a prasátko Rose. Nejprve jsem dětem text četla s gestikulací, mimikou, obrázky a hodně jsem pracovala s hlasem. Následně jsem dětem přečetla text znovu, ale bez gestikulace, obrázků a mimiky. Čtení probíhalo včetně barokní hudby, která je nedílnou součástí prvního i druhého čtení. Hudba byla tentokrát více slyšitelná než při předchozích činnostech, ale nijak nenarušovala čtení, zvolen byl G. Ph. Telemann koncert v G major pro violu, smyčce a generální bas. Výstup pokračoval procvičením nových slov, které byly obsaženy v textu a propojením s předchozím dnem. Opět byly využity mnou zhotovené flashcards a hra nazvaná *Show Me*. Úkolem dětí bylo ukázat na část těla, kterou jsem vyslovila nebo vykonat pokyn, který jsem jim dala. Celý výstup uzavřelo společné zazpívání písně *Goodbye Song*.

Reflexe

Výstup se především zaměřoval na rozvoj komunikativních dovedností dětí a sluchovou percepci dětí. Ve výstupu se objevují i jiné cíle, jako je seznámení se s částmi těla. Pro aktivitu jsem zvolila řízenou činnost a z metod sugestopedii, práci s obrazovým a zvukovým materiálem, TPR, rozhovor a především hru, která je pro děti přirozeným prostředkem pro učení se. Oblasti z RVP PV, které jsem dle stanovených cílů nejvíce naplňovala byly Dítě a jeho psychika – především v oblasti jazyka, řeči a smyslového vnímání a také Dítě a jeho tělo – vnímání svého těla. Stanovené cíle byly v aktivitě ověřeny a z mého pohledu naplněny, což dokazují reakce dětí na pokyny v jednotlivých činnostech, vyslovování slov v anglickém jazyce, identifikace částí těla na základě slyšeného cizího slova. Podle vytvořeného plánu se mi podařilo dodržet pořadí činností i přechod mezi nimi byl plynulý a vše jsem zvládla ve stanoveném čase. Oproti předešlému výstupu jsem neměla technické obtíže (při pouštění hudby), které by narušovaly

vytvořenou příjemnou atmosféru. Mezi dětmi panovala dobrá nálada a působily uvolněně. Činnosti plnily s nadšením a byly aktivní.

Do budoucna bych však uvažovala o nezařazování druhého čtení vycházejícího ze sugestopedické výuky, které se u dětí příliš neosvědčilo, jevílo se pro děti méně podnětné a zajímavé. Postupně bych chtěla co nejvíce odbourávat využívání českého jazyka během výstupu, jak mnou, tak dětmi. Uvědomuji si však limity, které seznamování dětí s anglickým jazykem v mateřské škole a jejich převážně nulová počáteční znalost přináší.

Téma: Numbers I.

Tabulka 4: Didaktický obsah výstupu (*vlastní zpracování*)

Cíle z pohledu učitele	Podpořit u dětí komunikační dovednosti. Rozvíjet receptivní dovednosti dětí. Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti čísel. Seznámit děti s číselnou řadou od 1 do 10.
Cíle z pohledu dítěte	Reagovat na položenou otázku. Zopakovat slyšené slovo. Zapamatovat si čísla v anglickém jazyce. Vyjmenovat čísla od 1 do 10.
Kompetence	Dítě dokáže reagovat na otázku. Dítě dokáže správně zopakovat co slyšelo. Dítě si dokáže zapamatovat a vybavit anglická slova. Dítě dokáže postupně vyjmenovat čísla od 1 do 10.
Pedagogické strategie	
Organizační forma	Řízená činnost
Metody	Sugestopedie, TPR, hra, rozhovor, práce s obrazovým a audio materiálem
Prostředky a pomůcky	Obrázky, flashcards, plyšové hračky, písňe, vlastní tělo, červené a zelené kartičky, přehrávač

Charakteristika dětí

Do realizace sady aktivit bylo zařazeno celkem 8 dětí z vybrané mateřské školy. Výstupu se účastnilo pouze 5 dětí předškolního věku z toho 4 chlapci a 1 děvče. Skupinka dětí je heterogenní. Z důvodu nemoci nebyli stále přítomni dva bratři a nyní i jedno děvče. Děti jsou ve věku 5, 5 až 7 let. Jeden hoch má odklad školní docházky. Při aktivitách se děti zapojují, naslouchají a plní je, občas je nutné děti usměrnit a uklidnit. Z reakce dětí i rodičů je patrné, že se účastníci na další seznamování s anglickým jazykem těší. I dnes jsou děti dobře naladěny a je tak navozena příjemná atmosféra. Ve třídě byla po dobu výstupu přítomna učitelka, která provedla závěrečnou evaluaci výstupů.

Průběh výstupu

Výstup byl zahájen v pravidelném čase 12:15 hod. a to domluveným signálem, tedy zvoněním triangu a voláním „*English time*“. Následně jsme se s dětmi přesunuli do třídy, která byla upravena podle principů sugestopedie (sezení do půlkruhu na polštářích, tlumené osvětlení aj.). Zaspívali jsem si úvodní *Hello Song*, u kterého děti radostně tančily a zpívaly, byla navozena příjemná atmosféra pro další činnosti. Pak jsme se usadili na koberec, rozdala jsem jim zelené a červené kartičky pro námi dohodnutou signalizaci. V kroužku jsme si opět zopakovali představovací fráze, děti se museli vzájemně ptát a odpovídat si, jak se jmenují a jak se mají. Následovala hra *Slap the Card*, která měla opět jednoduchá pravidla. Děti dostaly barevný kelímek a uprostřed kroužku, který vytvořily byly rozloženy kartičky s obrázky částí těla. Pak jsem říkala jednotlivé části těla a kdo na obrázek první „plácnul“ rukou dostal do kelímku kuličku, kdo jich měl v kelímku nejvíce vyhrál. Během opakování hrála v pozadí barokní hudba od J. Haydna koncert pro violoncello a orchestr č. 1 v C major. Po procvičování jsme si společně zaspívali píseň *Head, Shoulders, Knees and Toes*.

Opět jsme se usadili na koberec a předložila jsem před děti flashcards s čísly, nejprve jsem jim číslo řekla a ony ho zopakovaly. Překvapivě většina z nich dokázala napočítat do 5 anglicky, a tak jsem sadu doplnila do 10. Chvíli jsme procvičovali čísla ukazováním na prstech u rukou. Aby si děti čísla dobře zapamatovaly, zařadila jsem do výstupu píseň *How Many Fingers* (viz příloha P III), kde si procvičily nejen čísla, ale i části těla a některé pokyny. Ještě jednou jsme si společně odříkali vzestupně řadu čísel od 1 do 10 a pak jsem jim ukazovala počet na rukou a děti říkaly číslo anglicky. Výstup jsme uzavřeli rozloučením písní *Goodbye Song* a návrhem dětí zařadit na příště i barvy.

Reflexe

Didaktický obsah výstupu byl zaměřen na seznámení dětí s anglickým jazykem a číselnou řadou od 1 do 10. Cílem bylo podpořit u dětí rozvoj komunikativních dovedností a sluchovou perцепci. Vzdělávací oblasti z RVP PV, na které jsem cílila především byly Dítě a jeho psychika – oblasti jazyka, řeči a smyslového vnímání a také Dítě a jeho tělo – vnímání svého těla. Pro výstup jsem zvolila především organizační formu řízenou činnost a myslím, že to bylo v souladu s průběhem zařazených činností. Využité metody byly také vhodně zvoleny, a to především sugestopedie, práce s obrazovým materiálem a hra. Mnou podané instrukce byly pro děti srozumitelné a jasné, usuzuji tak na základě kladné odezvy a zapojení do činností. Stanovené cíle byly v aktivitě ověřeny a z mého pohledu naplněny, což dokazují reakce dětí na pokyny v jednotlivých činnostech, správné vyslovování slov v anglickém jazyce, identifikace částí těla, ukazování počtu na prstech. Během výstupu jsem se snažila monitorovat jejich pokroky a co nejvíce je motivovat k ještě lepším výkonům.

Při výstupu jsem musela flexibilně reagovat a rozšířit číselnou řadu do 10, protože jsem zjistila, že děti počítání do pěti v anglickém jazyce téměř bez chyb zvládají. Díky důkladné přípravě, vždy na dva výstupy dopředu, jsem mohla využít činnosti připravené na následující výstup, a to včetně písňe *How Many Fingers* a flashcards. Na návrh dětí jsem se však rozhodla následující výstup rozšířit o základní barvy.

Co se mi dnes nedařilo, bylo udržet děti více v klidu. Dále bylo obtížné usměrnit chlapce, který je velmi soutěživý a nedává příležitost ostatním dětem se vyjádřit, rychle za ně odpovídá. Také jsem si všimla, že jsem méně zapojovala jedinou dívku, která byla dnes přítomna a necítila se úplně komfortně mezi hochy. Chtěla bych také zapracovat na komunikaci s dětmi, více je povzbuzovat a pokusit se je opravovat dle principů sugestopedie, tedy později a formou znovu opakování dané problematice části nebo slova.

Téma: Numbers II.

Tabulka 5: Didaktický obsah výstupu (*vlastní zpracování*)

Cíle z pohledu učitele	Podpořit u dětí komunikační dovednosti. Rozvíjet receptivní dovednosti dětí. Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti barev. Rozvíjet u dětí logické uvažování.
-------------------------------	---

Cíle z pohledu dítěte	Říci odpovědět na položenou otázku. Reprodukovat slyšené slovo. Pojmenovat barvy v anglickém jazyce. Řešit úkoly propojením zkušeností a vědomostí.
Kompetence	Dítě dokáže odpovědět na otázku. Dítě dokáže správně zopakovat co slyšelo. Dítě si dokáže zapamatovat a vybavit anglická slova. Dítě dokáže splnit zadaný úkol.
Pedagogické strategie	
Organizační forma	Řízená činnost
Metody	Sugestopedie, TPR, hra, rozhovor, práce s obrazovým a audio materiálem
Prostředky a pomůcky	Obrázky, flashcards, plyšové hračky, písňe, vlastní tělo, červené a zelené kartičky, Twister, kuličky a kelímky, šátky, přehrávač

Charakteristika dětí

Do realizace sady aktivit bylo zařazeno celkem 8 dětí z vybrané mateřské školy. Výstupu se účastnilo pouze 5 dětí předškolního věku z toho 4 chlapci a 1 děvče. Skupinka dětí je heterogenní. Z důvodu nemoci nebyli stále přítomni dva bratři a nyní i jedno děvče. Děti jsou ve věku 5, 5 až 7 let. Jeden hoch má odklad školní docházky a jeden působí během aktivit nejistě. Při aktivitách se děti zapojují, naslouchají a plní je, občas je nutné děti usměrnit a uklidnit. Děti jsou pozitivně naladěny, což se projevuje v jejich spolupráci a zápalu pro činnosti. Ve třídě byla během výstupu přítomna učitelka, která provedla závěrečnou evaluaci výstupů.

Průběh výstupu

Výstup byl zahájen v obvyklém čase 12:15 hod. domluveným signálem, tedy zazvoněním na trianl a zvoláním „*English time*“. S dětmi jsme se přesunuli do předem připravené třídy, která byla uzpůsobena co nejvíce principům sugestopedické výuky (sezení na polštářích, tlumené osvětlení, vizuální materiály rozmístěné kolem sezení aj.). Tradičně jsme zahájili výstup společným zpěvem písňe *Hello Song*, při které děti tančily, zpívaly a

dostaly se do příjemné a uvolněné nálady. S dětmi jsme se posadili na polštáře a opět dostaly kartičky, kterými mi mohli dávat znamení, kdyby něčemu nerozuměly nebo se necítily dobře.

Následně jsme se zaměřili na zopakování všeho, co bylo obsahem předešlých dnů. K tomu bylo využito flashcards a hry *Tell me*. Princip hry byl opět jednoduchý. Dětem jsem ukazovala obrázky na kartičkách a ony, když znaly odpovídající anglický výraz položily zelenou kartu s jejich jménem přede mě na koberec na hromádku. Kdo měl kartičku nejnižší začínal a když neodpověděl správně, tak dostalo příležitost další dítě, které položilo svoji kartičku na jeho atd. Při správné odpovědi dostalo dítě do kelímku kuličku. Po ukončení hry děti postupně nahlas v angličtině počítaly, kolik mají kuliček v kelímku. Jejich společným úkolem poté bylo kelímky seřadit vzestupně podle množství kuliček. Během opakování hrála v pozadí barokní hudba od J. Haydna koncert pro violoncello a orchestr č. 1 v C major. Po procvičování jsme si společně zazpívali píseň *How Many Fingers* a děti s nadšením ukazovaly počty na prstech.

Při předchozím výstupu děti požádaly o zařazení barev mezi činnosti, které budeme spolu dělat, a tak jsem zjišťovala, které barvy v anglickém jazyce už znají. Dokázaly říci modrou, žlutou, červenou, zelenou a černou, což bylo přesně třeba pro společenskou hru *Twister*, kterou jsme si společně zahráli. Cílem hry je, aby děti dávaly nohy a ruce správně podle pokynů na barevné puntíky nakreslené na podložce. Před začátkem jsme si vysvětlili pravidla a zopakovaly názvy barev a také stran. Aby si děti byly více jisté, která končetina je levá a která pravá, uvázaly si na pravou ruku šátek. Jako podkres jsem pustila barokní hudbu od G. Ph. Telemann koncert v G major pro violu, smyčce a generální bas. Po skončení hry jsme ještě jednou s pomocí prstů napočítali do 10 a výstup uzavřeli písní *Goodbye Song*.

Reflexe

Výstup se zaměřoval především na rozvoj komunikativních dovedností dětí, sluchovou percepci, ale také rozvoj logického uvažování dětí při plnění zadaných úkolů. Vzdělávací oblasti z RVP PV, na které jsem především cílila byly Dítě a jeho psychika – oblasti jazyka, řeči a smyslového vnímání a Dítě a jeho tělo – rozvoj a užívání všech smyslů. Za organizační formu jsem zvolila řízenou činnost a z metod především sugestopedii, hru, práci s obrazovým a audio materiálem. Mnou podané instrukce při činnostech byly pro děti srozumitelné a jasné, usuzuji tak na základě kladné odezvy a jejich zapojením do činností. Stanovené cíle byly ověřeny a úspěšně naplněny. To dokládá správná reakce dětí na

položené otázky, zapojení se při činnostech, ale především jejich schopnost vyslovovat anglická čísla správně. Při výstupu jsem navíc méně než předešlé dny, užívala český jazyk a děti přesto plnily co jim bylo uloženo, navíc neukázaly ani jednu červenou kartu, kterou dávaly signál, že není něco v pořádku nebo že nerozumí tomu, co jim říkám. Panovala klidná, uvolněná atmosféra a měla jsem pocit, že mě děti berou jako partnera pro hru, ne jako učitelku a že jsem splynula se skupinou.

Do výstupu jsem zapracovala oproti původnímu plánu barvy. Reagovala jsem tak na podnět ze strany dětí, ale to mělo za následek nedodržení časové dotace 30 minut. Výstup se protáhl o dalších 10 minut a aktivitu tak narušovali rodiče, kteří si přišli vyzvednout své děti. Bylo to způsobeno především špatným odhadem délky trvání hry *Twister*, kterou jsem zařadila v rámci procvičení barev. Děti však hra velmi bavila, navíc si procvičily rozlišení levé a pravé končetiny. Pokud bych opět tuto hru zařadila, tak bych ji provedla v těžší variantě, a to bez uvázaných šátků na ruku dětí. Dále bych při její znovu realizaci počítala s nutností větší časové dotace.

Téma: Clothes I.

Tabulka 6: Didaktický obsah výstupu (*vlastní zpracování*)

Cíle z pohledu učitele	Podpořit u dětí komunikační dovednosti. Rozvíjet receptivní dovednosti dětí. Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti oblečení. Rozvíjet u dětí orientaci v prostoru.
Cíle z pohledu dítěte	Aplikovat naučené fráze v rozhovoru. Zopakovat slyšené slovo. Ukázat podle slyšeného slova kus oděvu. Nalézt barvu nebo oděv v prostoru třídy.
Kompetence	Dítě dokáže aplikovat naučené fráze do rozhovoru. Dítě dokáže správně zopakovat co slyšelo. Dítě dokáže přiřadit slyšené slovo k objektu. Dítě se dokáže orientovat v prostoru a najít požadovaný objekt.
Pedagogické strategie	

Organizační forma	Řízená činnost
Metody	Sugestopedie, TPR, hra, rozhovor, práce s obrazovým, textovým a audio materiálem
Prostředky a pomůcky	Obrázky, flashcards, plyšové hračky, písně, vlastní tělo, červené a zelené kartičky, oblečení, přehrávač

Charakteristika dětí

Do realizace sady aktivit bylo zařazeno celkem 8 dětí z vybrané mateřské školy. Výstupu se účastnilo 6 dětí předškolního věku z toho 4 chlapci a 2 děvčata. Skupinka dětí je heterogenní. Z důvodu dlouhodobé nemoci nebyli stále přítomni dva hoši. Děti jsou ve věku 5, 5 až 7 let. Jeden chlapec má odklad školní docházky. Při aktivitách se děti zapojují, naslouchají a plní je, občas je nutné děti usměrnit a uklidnit. I když děti působily unaveně, přesto se zapojovaly a byly pozitivně naladěny. Ve třídě byla přítomna učitelka, která provedla závěrečnou evaluaci výstupů.

Průběh výstupu

Výstup byl zahájen v čase 12:15 hod. domluveným signálem zazvoněním na triangel a zvoláním „*English time*“. S dětmi jsme se přesunuli do nám vyhrazené třídy, kterou jsem opět předem přichystala tak, aby vyhovovala našim potřebám a byly zde zařazeny prvky sugestopedie (sezení na polštářích, tlumené osvětlení, vizuální materiály rozmístěné kolem sezení). Stejně jako předešlé dny i nyní jsme společné setkání otevřeli úvodním zpěvem písně *Hello Song*. Nechyběl tanec a opětovná žádost o její zopakování, čemuž jsem vyhověla.

Všichni jsme se následně usadili na koberec s polštáři, rozdala jsem dětem zelené a červené kartičky, kterými mi opět mohly signalizovat své pocity nebo když něčemu nerozuměly. V tomto výstupu jsem s dětmi a s využitím plyšových hraček opakovala základní představovací fráze. Každé dítě si zvolilo zvířátko, s kterým bude vést rozhovor. Rozhovor se skládal z pozdravu na přivítanou, zeptáním se na jméno, odpovědi, zeptáním se, jak se má a rozloučením. V pozadí tichounce hrála hudba od J. S. Bacha Brandenburský koncert č. 3 v G major BWV 1048. Slovní zásobu jsme opakovali hrou *Show or Tell*. Dětem jsem říkala různé části těla, barvy nebo čísla a děti se jich musely rychle dotknout nebo počet vyjádřit za pomoci prstů. Pokud jsem však ukázala obrázek, tak

měly co nejrychleji slovo vyslovit. Před zařazením části s prvním a druhým čtením jsme si ještě zazpívali píseň *How Many Fingers*.

Na dnešní výstup jsem se rozhodla opět zařadit první a druhé čtení, jednu z hlavních částí sugestopedické výuky. Vytvořila jsem si text, který byl na téma oblečení (viz příloha P IV). Hlavními aktéry byli opička Bob, prasátko Rose a zajíček Lucky. Nejprve jsem dětem text četla s gestikulací, mimikou, obrázky a hodně jsem pracovala s hlasem. Následně jsem dětem přečetla text znovu, ale bez výrazné gestikulace, obrázků a mimiky. Čtení probíhalo včetně barokní hudby, která je nedílnou součástí prvního i druhého čtení. Hudba byla tentokrát více slyšitelná než při předchozích činnostech, ale nijak nepřehlušovala čtení, zvolen byl G. Ph. Telemann koncert v G major pro violu, smyčce a generální bas. Výstup pokračoval procvičením nových slov, které byly obsaženy v textu. K tomu jsem využila mnou vyrobené flashcards a reálné kusy oděvů. Dětem jsem oděv ukázala na kartičce i v reálné podobě, vyslovila jsem název a ony ho po mě zopakovaly. Také jsem se zeptala na barvu, kterou má. Aby si děti vše lépe zapamatovaly zahrály jsme si hru *Find It*. Na koberci jsem do velkého kruhu rozložila různě barevné kusy oděvů. Dětem jsem pak dávala instrukce k hledání. Nejprve jen oděv nebo barvu a následně kombinaci obojího. Po této činnosti jsme se rozloučili písní *Goodbye Song*.

Reflexe

Didaktický obsah výstupu byl zaměřen na seznámení dětí s novou slovní zásobou a gramatickými jevy. Také byl podpořen rozvoj komunikačních dovedností prostřednictvím rozhovorů a kladením otázek. Vzdělávací oblasti, na které jsem cílila byly především Dítě a jeho tělo a Dítě a jeho psychika, okrajově se objevují i další oblasti např. Dítě a ten druhý. V rámci výstupu byla dále zvolena organizační forma – řízená činnost, která byla pro výstup adekvátní a v souladu s činnostmi. Využité metody byly také vhodně zvoleny, a to především hra, práce s obrazovým, textovým a audio materiálem. Zařazena byla i metoda sugestopedie v rámci prvního a druhého čtení, které je důležitou součástí této metody. Z reakce dětí usuzuji, že zvolené činnosti naplnily stanovené cíle a rozvíjely dané oblasti dětí. Děti se dokázaly představit bez výrazné pomoci mé osoby, správně vyslovovaly nová slova, všechny byly aktivní. Z toho také vyvozují, že mnou podané instrukce byly pro ně srozumitelné a jasné i když byly podány především v anglickém jazyce, ale s doprovodem gestikulace, mimiky, obrázků a výrazné intonace. Děti si také zvykly na reprodukci barokní hudby, o které říkaly, že je uklidňující.

Co však v budoucnu nebudu již ve výstupu uplatňovat je druhé čtení s hudebním doprovodem. Zopakováním této činnosti (poprvé byly obě čtení využity v tématu My Body II.) jsem si ověřila, že pro děti není druhé čtení tolik přínosné a mnohem více je motivují a rozvíjejí činnosti obsahující gestikulaci, mimiku nebo doprovodné vizuální podněty. Co se mi také nepodařilo, bylo správně reagovat, když se mě děti zeptaly na slovo, které jsem si nemohla v anglickém jazyce vybavit. Byla jsem zaskočena a odbyla jsem je odpovědí, že to slovo není k tématu. Hra *Show or Tell* byla pro děti obtížnější, protože musely střídát poslech a mluvení, příště bude vhodnější se soustředit jen na jednu jedno z toho.

Téma: Clothes II.

Tabulka 7: Didaktický obsah výstupu (*vlastní zpracování*)

Cíle z pohledu učitele	Podpořit u dětí komunikační dovednosti. Rozvíjet receptivní dovednosti dětí. Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti oblečení. Rozvíjet u dětí logické uvažování.
Cíle z pohledu dítěte	Formulovat odpověď na položenou otázku. Reprodukovat slyšené slovo. Pojmenovat barvy a oblečení v anglickém jazyce. Řešit úkoly propojením zkušeností a vědomostí.
Kompetence	Dítě dokáže vytvořit odpověď na otázku. Dítě dokáže správně zopakovat co slyšelo. Dítě si dokáže zapamatovat a vybavit anglická slova. Dítě dokáže zařadit věc na základě své zkušenosti a vědomostí.
Pedagogické strategie	
Organizační forma	Řízená činnost
Metody	Sugestopedie, TPR, hra, rozhovor, práce s obrazovým a audio materiálem
Prostředky a pomůcky	Obrázky, flashcards, plyšové hračky, písňe, přehrávač, vlastní tělo, oblečení, prádelní šňůra, kuličky na věšení prádla

Charakteristika dětí

Do realizace sady aktivit bylo zařazeno celkem 8 dětí z vybrané mateřské školy. Výstupu se účastnilo 6 dětí předškolního věku z toho 4 chlapci a 2 děvčata. Skupinka dětí je heterogenní. Z důvodu dlouhodobé nemoci nebyli stále přítomni dva hoši. Děti jsou ve věku 5, 5 až 7 let. Jeden chlapec má odklad školní docházky. Při aktivitách se děti zapojují, naslouchají a plní je, občas je nutné děti usměrnit a uklidnit. Během některých činností byly děti mezi sebou soutěživé a překřikovaly se. Ve třídě byla po celou dobu výstupu přítomna učitelka, která provedla závěrečnou evaluaci výstupů.

Průběh výstupu

Výstup byl zahájen 12:15 hod. domluveným signálem, tedy zazvoněním na triangel a zvoláním „*English time*“. Následně jsme se s dětmi přesunuli do přizpůsobené a připravené třídy podle principů sugestopedie (sezení do půlkruhu na polštářích, tlumené osvětlení aj.). Pustila jsem úvodní píseň *Hello Song*, do které se děti hned zapojily pohybem i zpěvem. Byla navozena příjemná atmosféra, která je jedním z předpokladů pro úspěšné vstřebávání informací, otevření rezerv mysli a je prvkem sugestopedie.

Následně jsme se usadili na koberec a dětem jsem chtěla rozdat signalizační kartičky, kterými mi dávaly v prvních výstupech znamení, když se necítily komfortně nebo něčemu rozuměly. Děti je však odmítly, s vysvětlením, že jim je v hodinách angličtiny dobře a určitě budou všemu rozumět. Pustili jsme se do opakování slovní zásoby z předešlých výstupů, a to nejprve s pomocí obrázků, kusů oděvů a flashcards. Zařadila jsem i hru *Show Me*, kterou si děti velice oblíbily a projevíly přání si ji znovu zahrát. Principem hry bylo ukázat nebo dotknout se toho co dítě slyší, kdekoliv v prostorách části třídy s kobercem. Po celou dobu opakování byla v pozadí puštěna velmi tiše barokní hudba od J. S. Bacha Brandenburský koncert č. 3 v G major BWV 1048, kterou přes radostné volání a běhání dětí nebylo téměř slyšet.

Po aktivnější části jsem zařadila procvičení nových slov při sezení na polštářích. Rozšířila jsem základní barvy o několik dalších a přidala jsem i nové kusy oděvů. Dětem jsem ukazovala obrázky nebo oděv, slovo jsem řekla, pak ho měl zopakovat každý sám, nakonec všichni společně. Aby si děti lépe nová slova zapamatovaly a procvičily, zařadila jsem hru *Hang it up*. Ve třídě jsem natáhla šňůru na prádlo (viz příloha P II), na koberec položila různé druhy oděvů a kolíčky na věšení prádla. Abych to dětem usnadnila a procvičili jsme barvy i oděvy, tak jsem kombinovala barvu, kterou znaly s novým slovíčkem oděvu a

obráceně. Pokud stále nevěděly, tak jsem jim poradila, že se oděv obléká na nějakou část těla nebo je určen pro letní či zimní období. Kdo si myslel, že zná odpověď, zvednul ruku. Když byla odpověď dítěte správná, tak šlo daný oděvu pověsit na prádelní šňůru. Abychom nezpívali stále stejné písničky, tak jsme se naučili jednu novou a velmi jednoduchou na procvičení barev *I See Something* (viz příloha P IV). Dětem jsem text odrecitovala a ony měly zkusit uhádnout o čem píseň byla. Díky použitým gestům, ukazování a slovům co už znaly se jim text podařilo rychle rozklíčovat. Pak jsme ji spolu zazpívali a zároveň u ní hledaly barvy v prostoru třídy. Výstup jsme uzavřeli písní *Goodbye Song*.

Reflexe

Hlavní cíle výstupu se zaměřovaly na rozvoj komunikativních dovedností dětí, jejich sluchovou percepci a rozšíření slovní zásoby. Ve výstupu se objevují i jiné cíle, jako je rozvíjení logického uvažování dětí. Pro aktivitu jsem zvolila řízenou činnost, která se mi jevila na základě zvolených činností jako nejvhodnější. Z metod byla využita sugestopedie, práce s obrazovým a zvukovým materiálem, metoda TPR, rozhovor a především hra, která je pro děti přirozeným prostředkem učení se. Oblasti z RVP PV, které jsem dle stanovených cílů nejvíce naplňovala byly Dítě a jeho psychika – především v oblasti jazyka, řeči a smyslového vnímání, dále pak Dítě a ten druhý – prosociální chování. Průběh a přechod od jednotlivých částí byl plynulý a podařilo se mi dodržet i časový harmonogram. Podle reakcí dětí usuzuji, že podané instrukce byly srozumitelné a jasné. Stanovené cíle byly v aktivitě ověřeny a z mého pohledu naplněny, což dokládají správné odpovědi dětí a jejich plnění úkolů při hrách. Po celou dobu výstupu panovala dobrá nálada, děti se smály, byly uvolněné a bylo patrné, že mají o anglický jazyk zájem. Pozitivní odezvu jsem dostala i od jejich rodičů, kteří zaznamenali zvýšený zájem jejich dětí o angličtinu. Zaznamenala jsem, že děti udělaly velké pokroky v reakcích na pokyny jako posad'te se, vstaňte, buďte tiše, poslouchajte, ještě jednou aj. nebylo nutné je opakovat v českém jazyce, ale stále jsem je doprovázela gesty.

Při výstupu jsem se snažila flexibilně reagovat a zařazovat činnosti, které se dětem líbily a zajímaly je. Občas jsem se přistihla, že jsem udělala v některé z anglických vět gramatickou chybu, což by se jistě stávat nemělo, obzvláště když jsou to velmi jednoduché věty a znejistila jsem. Oproti předchozím výstupům jsem měla mírné obtíže s udržením kázně dětí při hrách a musela jsem zvednout hlas nebo je pokárat, což se moc neslučuje s principy sugestopedie. Také jsem si uvědomila, že bych měla s dětmi vícekrát zopakovat výslovnost, aby si byly jistější a předejít tak chybné fonetizaci slov.

Téma: Fruit and vegetable I. Tabulka 8: Didaktický obsah výstupu (*vlastní zpracování*)

Cíle z pohledu učitele	Podpořit u dětí komunikační dovednosti. Rozvíjet receptivní dovednosti dětí. Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti druhů ovoce. Seznámit děti s druhy ovoce a zeleniny.
Cíle z pohledu dítěte	Použít naučené fráze při dialogu. Správně vyslovit anglické slovo. Zapamatovat si několik anglických názvů ovoce. Pojmenovat ovoce a zeleninu na obrázcích.
Kompetence	Dítě dokáže použít naučené fráze v dialogu. Dítě dokáže správně zopakovat co slyšelo. Dítě si dokáže zapamatovat a vybavit anglická slova. Dítě dokáže splnit zadaný úkol.
Pedagogické strategie	
Organizační forma	Řízená činnost
Metody	Sugestopedie, TPR, hra, rozhovor, práce s obrazovým a audio materiálem
Prostředky a pomůcky	Obrázky, flashcards, plyšové hračky, písňe, vlastní tělo, makety ovoce a zeleniny, přehrávač

Charakteristika dětí

Do realizace sady aktivit bylo zařazeno celkem 8 dětí z vybrané mateřské školy. Výstupu se účastnilo pouze 6 dětí předškolního věku z toho 4 chlapci a 2 děvčata. Skupinka dětí je heterogenní. Z důvodu dlouhodobé nemoci nebyli na výstupu přítomní dva chlapci. Děti jsou ve věku 5, 5 až 7 let. Jeden hoch má odklad školní docházky. Při aktivitách se děti zapojují, naslouchají a plní je, občas je nutné děti usměrnit a uklidnit. Děti se na aktivity těší, spolu o nich hovoří. Ve třídě byla přítomna učitelka, která provedla závěrečnou evaluaci výstupů.

Průběh výstupu

Výstup byl zahájen ve 12:15 hod. tradičním svolávacím rituálem a přesunem do předem připravené třídy podle principů sugestopedie. Následovala úvodní píseň *Hello Song*, kterou si děti velice oblíbily radostně při ní tančily, skákaly, zpívaly a uvolnily se. Pro opakování představovacích frází jsem donesla novou postavičku plyšového medvídka. Nejprve jsem za něj mluvila já a všechny děti se s ním pozdravily a představily se. Následně jsem nechala vždy dvě děti, aby si vybraly plyšové zvířátko a zahrály nám, že se spolu tyto hračky potkaly na procházce a mají se pozdravit, představit a zeptat se, jak se mají. Já jsem byla v roli pomocníka a nechala jsem na rozhodnutí dětí, kdo rozhovor začne a co se bude ptát. Opakování frází týkajících se představování jsme uzavřeli písničkou *Head, Shoulders, Knees and Toes*.

Následovalo čtení rozhovoru mezi plyšovými zvířátky, které obsahovalo novou slovní zásobu k tématu ovoce a zeleniny. Čtení probíhalo s gestikulací, využitím obrazového materiálu, maket ovoce a v pozadí hrála barokní hudba od J. Haydna koncert pro violoncello a orchestr č. 1 v C major. Na základě předchozích negativních zkušeností s druhým čtením podle principů sugestopedie, jsem jej zařadila ve stejné podobě jako to první. Výstup pokračoval procvičením nových slov, které byly obsaženy v textu. K tomu jsem využila mnou vyrobených flashcards a maket ovoce a zeleniny. Dětem jsem ukázala ovoce či zeleninu na kartičce nebo v reálné podobě, vyslovila jsem několikrát jeho název, ony to po mě zopakovaly, následně jsem se zeptala na barvu daného druhu. Z klidnější části jsme přešli do aktivnější, ke zpěvu písničky *I See Something*, kdy na místo hledání barev v prostoru třídy měly děti říct název ovoce nebo zeleninu v anglickém jazyce, které mělo barvu, co jsme právě zazpívali. Opět jsme se posadili na koberec a zopakovali společně nová anglická slova, především výslovnost. Na příkladech jsem se jim pokusila vysvětlit množné číslo podstatných jmen. Položila jsem před ně např. dvě jablka na jednu stranu a jedno na druhou, při vyslovování slova v množném čísle jsem přehnaně syčela koncovku „s“. Děti pak měly říct v čem se spojení slov lišilo. Společně na to přišly, navíc mě překvapily dotazem, zdali to „s“ u slova *knees, toes* aj. taky znamená, že je toho víc než jeden kus. Výstup jsme uzavřeli písni *Goodbye Song*.

Reflexe

Didaktický obsah výstupu byl zaměřen na rozvíjení komunikačních dovedností dětí, jejich slovní zásoby, seznámení s gramatickými jevy, druhy ovoce a zeleniny. Vzdělávací oblasti, na které jsem cílila byly především Dítě a jeho psychika – především v oblasti jazyka, řeči

a smyslového vnímání, dále pak Dítě a svět – získávání povědomí o přírodě, okrajově pak Dítě a společnost – seznamování se se světem lidí. V rámci výstupu byla dále zvolena organizační forma – řízená činnost, která byla pro výstup adekvátní a v souladu s činnostmi, které byly realizovány. Zvolené metody sugestopedie, hra a obrazový materiál pomáhaly dosáhnout stanovených cílů, které byly v rámci výstupu ověřovány. Z reakce dětí usuzuji, že zvolené činnosti naplnily stanovené cíle a rozvíjely dané oblasti dětí. Děti dokázaly aplikovat představovací fráze při hře s plyšovými hračkami bez výrazné pomoci mé osoby, správně vyslovovaly slova, co už znaly z předchozích výstupů, nové se snažily aktivně naučit a následně používat. Všechny děti se do činností zapojovaly. Z toho také vyvozují, že mnou podané instrukce byly pro ně srozumitelné a jasné i když byly podány v anglickém jazyce, ale za podpory gestikulace, mimiky, obrazového materiálu a výrazné intonace hlasu. Po organizační stránce si myslím, že výstup proběhl dobře a byla dodržena i časová dotace a činnosti byly voleny přiměřeně věku dětí.

Velmi mile jsem byla překvapena z jejich postřehu a logických úvah při přibližování gramatiky, která se zaměřovala na pochopení množného a jednotného čísla podstatných jmen. Děti si souvislosti s vyšším počtem a koncovkou „s“ všimly již dříve a jeden chlapec dokázal správně použít i *foot/feet*. Dále mě potěšilo jejich zvládnutí představování za použití plyšových zvířátek, kdy potřebovali minimální pomoc a dokázaly tak vést jejich vlastní rozhovor s kamarádem.

Téma: Fruit and vegetable II.

Tabulka 9: Didaktický obsah výstupu (*vlastní zpracování*)

Cíle z pohledu učitele	Podpořit u dětí komunikační dovednosti. Rozvíjet receptivní dovednosti dětí. Rozvíjet u dětí anglickou slovní zásobu z oblasti druhů zeleniny. Rozvíjet u dětí logické uvažování.
Cíle z pohledu dítěte	Reagovat na položenou otázku. Zopakovat slyšené slovo. Pojmenovat zeleninu v anglickém jazyce. Řešit úkoly propojením zkušeností a vědomostí.
Kompetence	Dítě dokáže reagovat na otázku.

	Dítě dokáže správně zopakovat co slyšelo. Dítě si dokáže zapamatovat a vybavit anglická slova. Dítě dokáže vyřešit úkol na základě vědomostí a zkušeností.
Pedagogické strategie	
Organizační forma	Řízená činnost
Metody	Sugestopedie, TPR, hra, rozhovor, práce s obrazovým a audio materiálem
Prostředky a pomůcky	Obrázky, flashcards, plyšové hračky, písňe, vlastní tělo, červené a zelené kartičky, makety ovoce, oblečení, kuličky, kelímky

Charakteristika dětí

Do realizace sady aktivit bylo zařazeno celkem 8 dětí z vybrané mateřské školy. Výstupu se účastnilo 6 dětí předškolního věku z toho 4 chlapci a 2 děvčata. Skupinka dětí byla heterogenní. Z důvodu nemoci nebyli po celou dobu realizace sady aktivit přítomni dva bratři. Děti jsou ve věku 5, 5 až 7 let. Jeden hoch má odklad školní docházky. Při činnostech se děti aktivně zapojují, naslouchají a plní je, občas je nutné děti usměrnit a uklidnit. Děti jsou pozitivně naladěny a motivovány, což se projevuje v jejich spolupráci a zápalu pro činnosti. Ve třídě byla přítomna učitelka, která provedla závěrečnou evaluaci výstupů.

Průběh výstupu

Poslední výstup v rámci realizace a ověřování sady aktivit, byl zahájen v obvyklém čase 12:15 hod. domluvenou signalizací, kterou si při prvním výstupu děti vymyslely, tedy zvoněním na triangl a zvoláním „*English time*“. Následoval přesun do třídy, která byla přizpůsobena co nejvíce zásadám sugestopedie (sezení na koberci nebo polštářích, tlumené osvětlení, obrazové materiály rozmístěné kolem sezení aj.). Tradičně jsme zahájili výstup společným zpěvem písňe *Hello Song*, při které děti tančily, radostně poskakovaly, zpívaly a dostaly se do příjemné a uvolněné nálady. Protože se jednalo o naše poslední setkání, tak jsem na jejich přání *Hello Song* pustila ještě jednou. S dětmi jsme se posadili na polštáře a opět dostaly kartičky, kterými dříve signalizovaly své pocity a když nerozuměly tomu co říkám, ale tentokrát byly určeny pro hry a naše opakování. Před děti jsem rozložila obrázky a makety ovoce a zeleniny. Nejprve jsme si slovní zásobu z předešlého výstupu

společně několikrát přeříkali a následně za pomoci hry *What I Like* zopakovali. Úkolem dětí bylo se zeptat některého z kamarádů nebo plyšového zvířátka, jakou má rád zeleninu anebo ovoce a dotyčný na to odpovídal. Jako podkres jsem pustila barokní hudbu od G. Ph. Telemann koncert v G major pro violu, smyčce a generální bas.

Po této činnosti jsem zařadila píseň *I See Something*, abychom si zopakovali barvy a zvolna jsme přešli ke hře *Find It*. Děti hledaly v prostoru a ukazovaly nebo se dotýkali toho co jsem vyslovila (využívala jsem slov ze všech témat, které jsme měli). Opět jsme se usadili na koberec, kde byly nachystány barevné kelímky s různým počtem kuliček uvnitř. Každého dítěte jsem se zeptala, jakou barvu kelímku si chce vybrat a pak jsem jej vyzvala, ať spočítá kuličky v kelímku, postupně se děti v počítání vystřídala. Následovala píseň *How Many Fingers* pro zopakování počítání od 1 do 10, při které děti ukazovaly a pohybovaly se. Poslední hra zařazená do tohoto výstupu byla *Turn and Tell*. Před děti jsem rozložila všechny flashcards, které jsme na během našeho setkávání použili obrázkem dolů a vždy jsem vyzvala jedno z dětí, ať si nějakou kartu vybere, otočí ji a řekne nám co na ní je. Ostatní děti se měly zamyslet, zda je odpověď správná a pokud byla tak zvednout zelenou kartu v opačném případě tu červenou a kamaráda opravit.

Po skončení hry jsem dětem řekla, že to bylo naše poslední setkání v rámci seznamování s angličtinou, že už další nebudeme mít, ale doufám, že je čas strávený se mnou a s cizím jazykem bavil. Bylo vidět, že je to mrzí a ujišťovaly se, zda to opravdu bylo naposledy. Na jejich přání jsme zařadili ještě píseň *Head, Shoulders, Knees and Toes* a následně se rozloučili písní *Goodbye Song*.

Reflexe

Hlavní cíle výstupu se zaměřovaly na rozvoj komunikativních dovedností dětí, jejich sluchovou perцепci a posílení aktivní a pasivní slovní zásoby. Ve výstupu se objevují i jiné cíle, jako je rozvíjení logického uvažování. Pro aktivitu jsem zvolila řízenou činnost, která se mi jevila na základě zvolených činností jako nejvhodnější. Z metod byla využita sugestopedie, práce s obrazovým a zvukovým materiálem, rozhovor a především hra, jenž je přirozeným prostředkem pro učení se dětí v tomto věku. Oblasti z RVP PV, které jsem dle stanovených cílů nejvíce naplňovala byly Dítě a jeho psychika – především v oblasti jazyka, řeči a smyslového vnímání, dále pak Dítě a ten druhý – prosociální chování. Z reakce dětí usuzuji, že zvolené činnosti naplnily stanovené cíle a rozvíjely dané oblasti dětí a dosáhla jsem kladného ověření. Zaznamenala jsem u dětí pokroky ve výslovnosti i rozsahu znalostí slov, dokonce dokázaly vést i krátký dialog. Výstup byl sestaven tak, aby

byl zopakován i obsah předcházejících aktivit a mohl být vyhodnocen dosažený pokrok dětí ve srovnání s počátečnímu stavem úrovně anglického jazyka. Při výstupu jsem se snažila zařadit ty činnosti, které se dětem líbily a zaujaly je.

Průběh a přechod od jednotlivých částí byl plynulý, ale nepodařilo se mi asi o 10 minut dodržet časový harmonogram. Bylo to způsobeno především množstvím různých činností, které výstup obsahoval a snahou ověřit si jejich prostřednictvím znalosti a získané dovednosti dětí v rámci anglického jazyka. Občas jsem si uvědomila, že jsem udělala v některé jednoduché anglické větě gramatickou chybu, což bych chtěla při případných pokračováních výstupů co nejvíce eliminovat. Na závěr výstupu bylo na dětech vidět zklamání, že je toto setkání tím posledním, co spolu v rámci seznamování s anglickým jazykem máme a dále nebudeme pokračovat.

6 EVALUACE SADY AKTIVIT

Po dokončení realizace sady aktivit zaměřených na seznámení dětí s anglickým jazykem s využitím prvků výukové metody sugestopedie, byla sada evaluována následujícími třemi způsoby. Prvním z nich byla evaluace pokroků dětí, kterých bylo dosaženo v rámci výstupů, jež obsahovaly prvky výše zmíněné výukové metody. Dále závěrečnou evaluaci učitelky třídy přítomné během výstupů, a to metodou dotazníkového šetření s likertovou škálou. A v poslední řadě souhrnem vlastní reflexe vycházející z jednotlivých výstupů a každodenně vedených poznámek.

6.1 Evaluace pokroků dětí

Do realizace a ověření sady aktivit bylo osloveno celkem 8 dětí, které splňovaly hlavní kritéria, tedy neměly žádnou závažnou logopedickou vadu, byly ve věku 5,5 až 7 let a měly nulovou či minimální znalost anglického jazyka. Byla vytvořena heterogenní skupina 6 chlapců a 2 děvčat. Od rodičů byl získán souhlas se zapojením jejich dětí do aktivit. Souhlas s pořizováním fotografií dětí nebo jiného typu záznamu mi nebyl udělen. Kvůli vysoké nemocnosti (dva chlapci byli dlouhodobě nemocní) se na ověřování aktivit nakonec podílelo v průměru 5 až 6 dětí. Jejich pokroky byly vyhodnoceny a jsou zpracovány v tabulce níže. Jména dětí byla změněna, aby byla zachována jejich anonymita.

V tabulce je zaznamenána počáteční úroveň dětí anglického jazyka, která byla vyhodnocena během prvních výstupů, a to na základě dotazování dětí, pozorování a hry. Uvedena jsou zde i některá základní slova, jež děti znaly z běžné komunikace dospělých nebo z médií. Během každého výstupu jsem se snažila sledovat, jak jednotlivé děti pracují, dělají pokroky a jak se jim daří v pozorovaných oblastech (viz tabulka Oblasti hodnocení). Zapisovala jsem si, kolik nových slov, frází a pokynů si děti dokázaly zapamatovat a následně znovu vybavit, jak je foneticky vyslovovaly a také jejich reakce na pokyny, které jsem jim během výstupu dala. Vše jsem konzultovala i s přihlížející učitelkou, zda zastává obdobný hodnotící názor. Pro finální vyhodnocení závěrečné úrovně dětí jsem pak nevycházela jen z posledního výstupu, ale přihlížela jsem i k dílčím pokrokům, kterých děti dosahovaly v každém jednotlivém výstupu. Hodnocení závěrečné úrovně je v tabulce rozděleno na pět oblastí, které jsem považovala za podstatné sledovat a následně hodnotit ve vztahu k seznamování se s anglickým jazykem a na které jsem se při jednotlivých výstupech zaměřovala.

Tabulka 10: Evaluace pokroků dětí (*vlastní zpracování*)

Subjekt	Zjištěné znalosti slov	Oblast hodnocení	Závěrečná úroveň
Mirek	3 základní barvy, čísla do 5 a běžná slova jako je yes/no, thanks, hello/bye, sorry, OK, jinak nulová znalost anglického jazyka.	Zapojení do činností	Aktivně se zapojoval, byl jistý, rychlý a motivovaný.
		Plnění pokynů	Okamžitá reakce na daný pokyn a jeho vyplnění.
		Slovní zásoba	Z každého tématu si osvojil většinu nových slov, která dokázal při činnostech použít.
		Poslech	Naslouchal mluvenému slovu, odpovídal samostatně.
		Výslovnost	Foneticky vyslovoval správně většinu samostatných slov, u delších frází měl malé obtíže.
Tobiáš	2 základní barvy, čísla do 3 a běžná slova jako je yes/no, OK, hello/bye, sorry, jinak nulová znalost anglického jazyka.	Zapojení do činností	Překonal prvotní nejistotu, zapojoval se a více si věřil.
		Plnění pokynů	Nepůsobil úplně jistě, ale reagoval správně.
		Slovní zásoba	Z každého tématu si osvojil několik nových slov, která dokázal při činnostech použít.
		Poslech	Naslouchal pozorně mluvenému a odpovídal na jednoduché otázky.
		Výslovnost	Foneticky vyslovoval správně, ale nejistě, zvládal i delší fráze
Dan	5 základních barev, čísla do 5 a běžná slova jako je yes/no, thanks, hello/bye,	Zapojení do činností	Aktivně se zapojoval, byl jistý, rychlý, motivovaný, soutěživý, odpovídal správně.
		Plnění pokynů	Velmi dobré porozumění, rychlá reakce a vykonání pokynu.

Dan	Ok, sorry, thanks, jinak minimální znalost anglického jazyka.	Slovní zásoba	Z každého tématu si osvojil téměř všechna nová slova, rozuměl jim a dokázal je při činnostech aplikovat.
		Poslech	Naslouchal mluvenému velmi pozorně, dokázal hned zopakovat slovo bezchybně, dokázal odpovědět na položenou otázku.
		Výslovnost	Foneticky vyslovoval na velmi dobré úrovni slovní zásobu i fráze delšího charakteru.
Karel	3 základní barvy, čísla do 3 a běžná slova jako je yes/no, thanks, hello/bye, sorry, OK, jinak nulová znalost anglického jazyka	Zapojení do činností	Působil nejistě, zapojoval se pomalu, většinou až vyzoroval, co dělají ostatní děti.
		Plnění pokynů	Při plnění pokynů pozoroval, co dělají ostatní děti, ne vždy porozuměl danému pokynů.
		Slovní zásoba	Zapamatoval si jen několik nových slov z nabízených témat, která však dokázal využít.
		Poslech	Snažil se mluvenému slovu porozumět, ale odpovídal s dopomocí nebo potřeboval více času na reakci.
		Výslovnost	Foneticky však správně vyslovoval většinu slov, u delších frází měl mírné obtíže.
Eva	5 základních barev, čísla do 5 a běžná slova jako je yes/no, thanks, hello/bye,	Zapojení do činností	Aktivně se zapojovala i když chyběla na dvou výstupech, byla jistá, rychlá, většinou vždy správně odpověděla.
		Plnění pokynů	Dobře rozuměla daným pokynům a rychle reagovala.

Eva	sorry, OK, jinak minimální znalost anglického jazyka.	Slovní zásoba	Prokázala znalost většiny nových slova, rozuměla jim a dokázala je aplikovat.
		Poslech	Mluvenému slovu pozorně naslouchala, korektně odpovídala a reagovala. Usuzuji, že velmi dobře rozuměla.
		Výslovnost	Danou slovní zásobu i fráze vyslovovala foneticky správně.
Klára	4 základní barvy, čísla do 5 a běžná slova jako je yes/no, thanks, hello/bye, sorry, OK, jinak minimální znalost anglického jazyka.	Zapojení do činností	Aktivně se zapojovala, i když občas působila nejistě. Odpovědi byly většinou správné.
		Plnění pokynů	Sama dobře a rychle reagovala na daný pokyn, nepotřebovala pomoc.
		Slovní zásoba	Z každého tématu si osvojila většinu slov, která dokázala při činnostech využívat.
		Poslech	Naslouchala pozorně mluvenému slovu, rozuměla, odpovídala samostatně.
		Výslovnost	Foneticky vyslovovala správně většinu slov a frází.

Souhrnně lze říct, že všechny děti dosáhly oproti počátečnímu stavu pokroků. Některé děti samozřejmě větších a některé zase méně výrazných, ale podstatné bylo, že všechny děti se zapojovaly do aktivit a snažily se je plnit tak, jak nejlépe uměly. Při učení se nových slov (každý výstup obsahoval v průměru 8 nových slov) děti velmi pozorně naslouchaly a téměř napoprvé správně opakovaly slyšené. Co se týče plnění pokynů, které byly dávány jen v anglickém jazyce a s gesty, tak je děti snadno pochopily a reagovaly, aniž by je bylo třeba překládat do mateřského jazyka. Děti také zvládly velmi jednoduchou konverzaci mezi sebou, a to především představování se. Všechny děti jevily velký zájem o činnosti

v anglickém jazyce a byly zklamány, že seznamování s tímto jazykem v mateřské škole skončilo. Ve skupince vynikal jeden hoch a dívka, kteří se mi jeví jako jazykově nadané děti, protože jejich výkony během činností byly excelentní, chybovost minimální a výslovnost velmi dobrá.

6.2 Evaluace učitelky mateřské školy

Při každém výstupu byla přítomna učitelka dětí, které byly zapojeny do realizace. Učitelka pozorovala aktivity téměř po celou dobu jejich aplikace, ale do činností nikdy nezasahovala. Před začátkem sady jí byly poskytnuty podrobné informace o využívané výukové metodě sugestopedii. Byla informována o prvcích, které metoda využívá a jsou pro ni typické. Pro snazší hodnocení byl vytvořen vlastní evaluační dotazník s hodnotící likertovou škálou, s celkovým počtem 33 položek, který měla učitelka k dispozici během výstupů a jenž po skončení aplikace sady vyplnila (viz příloha P VI).

Dotazník byl rozdělen na dvě oblasti. První oblast se týkala práce studentky během výstupu, její připravenosti, využitých metod atd. a druhá jednotlivých prvků výukové metody sugestopedie zařazených do realizovaných výstupů. Pod každou částí dotazníku dostala hodnotící učitelka možnost napsat případné poznámky, poznatky, postřehy, návrhy k vylepšení výstupů nebo užití výukové metodě. Výsledky jsou zpracovány do přehledné tabulky níže.

Tabulka 11: Evaluace učitelkou (*vlastní zpracování*)

Zhodnocení práce studentky na výstupech	Hodnocení
výstupy byly dobře připraveny	ANO
témata byla blízká dětem	
byly použity vhodné metody výuky	
činnosti byly přiměřené věku dětí	
dosáhla stanovených cílů	SPÍŠE ANO
dodržela časovou dotaci	
podávala srozumitelné instrukce	
využila vhodných prostředků a pomůcek	
dobrá úroveň anglického jazyka a převážné využívání	

reagovala flexibilně	ANO
dokázala zaujmout, motivovat a zapojit všechny děti	
pracovala se zpětnou vazbou	SPÍŠE ANO
Prvky sugestopedie zařazené během výstupu	
příjemné sezení do půlkruhu na koberci	ANO
tlumené osvětlení, navození příjemné atmosféry	
barokní hudba v pozadí při činnostech	SPÍŠE NE
pozitivní motivace dětí, získání jejich důvěry a součást skupiny	ANO
klidný a přátelský přístup	
práce s hlasem, gesty a mimikou	
důraz na slovní zásobu	SPÍŠE ANO
opravování chyb formou pozdějšího opakování	ANO
zařazení vizuálních, auditivních a kinetických podnětů	
využití hry a hraní rolí	
střídání klidných a aktivních činností	

Jak je z hodnocení patrné, tak učitelka jednotlivé položky v dotazníku ohodnotila kladně, jen položka týkající se sugestopedického prvku barokní hudby dostala negativní odpověď. Proto jsem se učitelky ještě na tuto položku dotazovala a zjistila jsem, že nezaregistrovala, že by se jednalo o barokní hudbu, protože hrála tiše a nijak při výstupech nevyčnivala, spíše dotvářela příjemné pozadí během jednotlivých činností. Proto se na ni nesoustředila a neupoutala její pozornost.

V dotazníku bylo vyplněno i místo pro případnou poznámku k výstupu. Zde byla velmi dobře ohodnocena moje úroveň anglického jazyka po fonetické stránce a dále motivování dětí do nadšeného zapojení po celou dobu výstupů. Učitelka by naopak zařadila častější opakování výslovnosti a prodloužila dobu jednotlivých výstupů, aby bylo na vše více prostoru.

6.3 Vlastní reflexe

Před samotnou tvorbou a realizací sady aktivit jsem se soustředila na pročitání odborné literatury, abych zjistila, jak by měla výuka cizího jazyka v mateřské škole probíhat a také jaká témata pro jednotlivé výstupy zařadit. Bohužel jsem zatím neměla s výukou anglického jazyka žádné zkušenosti. Hennová (2010) se v tomto ohledu vyjadřuje především o využití témat dětem blízkých a z jejich každodenního života. Proto byly vybrána témata tělo, čísla, oblečení, ovoce a zelenina, které jsem se rozhodla aplikovat vždy ve dvou jednotlivých výstupech. Dále po důkladném prostudování výukové metody sugestopedie jsem si sepsala prvky, které je možné do výstupů v mateřské škole zařadit. Došla jsem k zjištění, že některé sugestopedické prvky jsou vlastně dalšími výukovými metodami (hra, práce s obrazovým materiálem, TPR aj.), kterých je již dnes při vzdělávacích činnostech v mateřských školách využíváno. Prim v sugestopedii však hraje vytvoření příjemného a podnětného prostředí ve kterém výuka probíhá. Aby se děti cítily příjemně, pohodlně a uvolněně rozmístila jsem před každým výstupem na koberec polštáře do půlkruhu a ztlumila osvětlení. Kolem dětí jsem rozmístila obrázky, předměty a flashcards, které se týkaly zařazeného tématu, aby se děti mohly periferně učit (viz příloha P II). Vhodně zvolenou úvodní písní s pohybem se mi je podařilo namotivovat a navnadit na to co přijde. Nejtěžším úkolem bylo stát se součástí skupiny, která mě nebude vnímat jako učitelku, ale jako „kamaráda“ a opravovat chyby dětí až později, formou znovu opakování. Musím se přiznat, že ne vždy se mi tyto sugestopedické principy podařilo naplnit.

Každá aktivita se skládala z dílčích činností, které jsem sestavila do harmonogramu, který byl v průběhu každého výstupu realizován jen s menšími obměnami. To znamená: svolání dětí, úvodní píseň, opakování s flashcards a hrou, píseň s pohybem a zpěvem, čtení nebo představení nových slov, procvičení nových slov za pomoci hry a flashcards, píseň na rozloučenou. Tato struktura se velmi osvědčila a zajišťovala střídání klidnějších a aktivnějších činností, ale také děti věděly, kdy výstup začíná, jaký bude mít přibližný průběh a kdy končí.

Organizační formu pro výstup jsem zvolila řízenou činnost, která se mi jevila na základě zvolených aktivit jako ta nejvhodnější. Výukové metody, jichž bylo především využíváno byly sugestopedie, hra, práce s vizuálním, zvukovým a textovým materiálem. Domnívám se, že stanovených výukových cílů a ověření sady aktivit se mi podařilo dosáhnout, což dokazuje schopnost dětí spolu vést jednoduchý dialog, reagovat na položenou otázku a

správně vyslovovat jednotlivá slova. Mnou podávané instrukce s pomocí gest byly jasné a srozumitelné, i když byly převážně v anglickém jazyce. Soudím tak podle rychlých reakcí dětí na pokyny a jejich aktivního zapojení do realizovaných činností. Během výstupů bylo využíváno prvků sugestopedie např. tlumené osvětlení, sezení do půlkruhu, hra, barokní hudba, klidný a přátelský přístup, příjemná atmosféra, zpěv, pohyb, neprovádění hodnocení dětí, korekce chyb formou znovu opakování, vytvoření podnětného prostředí za pomocí obrázků, první a druhé čtení, periferní učení aj. Co se týká zmíněných čtení, zde jsem došla k závěru, že u dětí předškolního věku je vhodné aplikovat druhé čtení ve stejné podobě jako to první, to je s gesty, mimikou a rytmicizací hlasu anebo jej vůbec nezařazovat. Totiž pokud nebyly do čtení tyto prvky začleněny, děti o činnost nejevily zájem a nedávaly pozor.

Používané prostředky a pomůcky pro výstupy jsem si převážně vytvářela vlastní např. flashcards, texty, obrázky aneb jsem využívala reálných objektů např. oblečení, ovoce a zeleniny, aby mohly děti zapojit co nejvíce svých smyslů. Jako dobrý počín pak bylo i zařazení plyšových zvířátek, které u dětí vzbuzovaly větší zájem o předčítaný text a bavilo je s nimi komunikovat. Klasickou hudbu, kterou jsem pouštěla děti hodnotily pozitivně a stejně jako učitelka, která prováděla evaluaci, tak ani ony ji nevnímaly jako rušivou. Velké popularitě se těšily písničky, které sloužily k procvičování slovní zásoby. Děti u nich zpívaly, tančily a byly radostné, dokonce si je zpívaly na procházkách s ostatními dětmi.

Domnívám se, že hlavního cíle seznámit děti s anglickým jazykem s využitím prvků výukové metody sugestopedie se mi podařilo dosáhnout, stejně jako podpořit komunikativní dovednosti dětí, rozvíjet jejich receptivní vnímání a slovní zásobu v anglickém jazyce. Zklamání mi však přináší vědomí, že podněcení zájmu o anglický jazyk, které u dětí nastalo, nepovede k dalšímu rozvíjení, protože mateřská škola výuku cizího jazyka ve svém výukovém programu nemá zařazenu.

6.4 Doporučení pro praxi

Abychom mohli v mateřské škole realizovat sadu aktivit pro seznamování dětí s anglickým jazykem s využitím sugestopedických prvků je nutné se dobře obeznámit s jejími principy a specifiky. I když se tato výuková metoda jeví jako zcela vhodná pro zařazení do preprimárního vzdělávání a její prvky jsou často v odborné literatuře uváděny jako výukové metody využívané v mateřských školách (např. hra, práce s obrazovým, textovým nebo audiálním materiálem, TPR aj.), má i prvky, kterým je z našeho pohledu se lépe

vyhnout nebo je mírně poupravit. Proto v následujících řádcích předkládáme několik doporučení pro praxi, jimiž by se měl učitel zaobírat.

Metoda klade velký důraz na radostné a příjemné prostředí s využitím technik a prostředků, jež jsou vhodné i pro děti předškolního věku, které zatím nejsou schopny číst text a jsou zcela odkázány na nápodobu a odposlech mluveného. V prostředí mateřských škol lze velmi snadno vytvořit příjemný koutek určený přímo pro výuku anglického jazyka. Každá mateřská škola má ve třídě k dispozici koberec a za pomoci polštářů a usazení dětí do půlkruhu, ztlumení světla, puštění vhodně vybrané hudby splníme jeden ze základů této metody, a to vytvoření příjemného prostředí. Na nástěnky umístíme obrázky s probíranou tematikou, které mohou děti vnímat periferně.

Děti mají rády rituály a pravidelnost, chtějí vědět co bude dál, vzbuzuje to v nich pocit bezpečí. Proto je vhodné jednotlivé činnosti v rámci aktivity sestavit podle pravidelného plánu. Výstup by měl být zahájen svolávacím rituálem a písní, ve středové části by se měly střídát činnosti klidové a aktivní, výstup je vhodné uzavřít písní na rozloučenou. Celkově by měl výstup trvat maximálně 40 minut. Co se týká typu činností ve středové části, tak nejvíce doporučuji hru, využívání flashcards a reálných předmětů, které si mohou děti osahat. Pro motivaci jsem zařadila několik plyšových zvířátek, která s dětmi mluvila v anglickém jazyce. Při čtení textů a dávání pokynů využívat gest, mimiky, obrazového materiálu a dobře pracovat s hlasem. Tyto pravidla je vhodné aplikovat i u obou čtení, která jsou typická pro výukovou metodu sugestopedii.

Během celého výstupu je třeba děti povzbuzovat, motivovat, chválit a pokud udělají chybu, tak je neopravovat, ale později se vrátit k dané problematice a znovu ji s nimi zopakovat. Budujeme tak jejich sebevědomí a víru v to, že ony to zvládnou samy.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zaměřena na seznamování dětí předškolního věku s anglickým jazykem s využitím prvků sugestopedie. V teoretické části jsme se seznámili se základní terminologií a východisky souvisejícími s osvojováním cizího jazyka a problematikou optimálního věku pro začátek výuky cizího jazyka. Dále jsme popsali zásady, které by měly být při výuce cizího jazyka v preprimárním vzdělávání uplatňovány a klasifikaci výukových metod, které vedou k dosažení stanoveného cíle. Celá třetí kapitola byla věnována alternativní výukové metodě sugestopedii, jejíž prvky byly aplikovány v sadě aktivit, která byla vytvořena, následně realizována a ověřena ve vybrané mateřské škole v rámci praktické části této bakalářské práce. Po realizaci sady aktivit, byla zpracována evaluace a na jejím základě sepsáno doporučení pro praxi.

Domníváme se, že využití alternativní metody sugestopedie v rámci výuky anglického jazyka v preprimárním vzdělávání zpracované v této bakalářské práci by mohlo být přínosem a inspirací pro učitele a studenty, kteří chtějí do mateřských škol zařadit seznamování dětí s cizím jazykem. V metodě se nacházejí prvky, které jsou vhodné pro danou věkovou skupinu dětí např. hra, pohyb, hudba atd. a je cíleno na zapojení obou hemisfér jejich mozku, což je předpokladem pro hlubší uložení informací do paměti a také to přispívá k pozdějšímu a snadnějšímu vybavení si uložené informace.

Při realizaci aktivit jsme do výstupů zařadili velké množství prvků sugestpedické výukové metody, abychom si ověřili, které prvky jsou vhodné a přínosné v mateřské škole aplikovat. Došli jsme k zjištění, že obtíže přináší především druhá výuková fáze této metody, to je první a druhé čtení. Pokud byl realizován průběh, jak je popisován v příručce od Lozanova, tedy první čtení s gestikulací, mimikou, obrazovým materiálem a intonací hlasu a druhé čtení bez těchto prvků, tak nebyla část s druhým čtením pro děti přínosná.

Na závěr si dovolíme poznamenat, že seznámení se s touto alternativní metodou, kterou lze využít při výuce nejen cizího jazyka (a nejen v mateřské škole) bylo pro nás velmi přínosné, nové a inspirativní. Doufáme, že se nám podaří, díky této bakalářské práci oslovit další učitele a studenty k odhodlání ji využívat při svých výstupech v rámci vzdělávání dětí preprimárního vzdělávání.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Bednářová, H. (2019). Alternativní metody výuky jazyků. *Jazyky.studium.práce*. Dostupné z <https://www.jazyky.com/alternativni-metody-vyuky-jazyku/>
2. Betáková, L., Homolová, E., & Štulrajterová, M. (2017). *Moderní didaktika anglického jazyka v otázkách a odpovědích*. Praha: Wolters Kluwer.
3. European Commission. (2011). *Language Learning At Pre-Primary School Level: Making It Efficient And Sustainable A Policy Handbook*. Dostupné z <https://education.ec.europa.eu/document/commission-staff-working-paper-language-learning-at-pre-primary-level-making-it-efficient-and-sustainable-a-policy-handbook>
4. Hartl, P., & Hartlová, H. (2015). *Psychologický slovník*. Praha: Portál.
5. Fernández, E. M., & Cairns, H. S. (2014). *Základy psycholingvistiky*. Praha: Karolinum.
6. Frydrychova Klimova, B. (2013). Teaching English to Pre-school Children. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 93, 503-507. Dostupné z <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2013.09.228>
7. Hennová, I. (2010). *Angličtina pro předškoláky: metodika pro výuku v mateřské škole*. Praha: Portál.
8. Horníčková, B. (Ed.). (2021). *Uvádění angličtiny do předškolního vzdělávání: výzkumné sondy do současného stavu v České republice a na Slovensku*. Hradec Králové: University of Hradec Králové, Gaudeamus Publishing House.
9. Choděra, R. (2013). *Didaktika cizích jazyků: úvod do vědního oboru* (2., vyd). Praha: Academia.
10. Janík, M. (2014). Mnohojazyčnost jako dílčí cíl výuky cizích jazyků a možnosti její podpory. *Pedagogická orientace*, 24(4), 330-352. Dostupné z <https://journals.muni.cz/pedor/search/authors/view?authorId=2106>
11. Langmeier, J., & Krejčířová, D. (2006). *Vývojová psychologie* (2., aktualiz. vyd). Praha: Grada.

12. Lojová, G. (2005). *Individuálne osobitosti pri učení sa cudzích jazykov I: niektoré psychologické aspekty učenia sa a vyučovania cudzích jazykov*. Bratislava: Vydavateľstvo UK.
13. Lozanov, G. (2009). *Suggestopedia/Reservopedia: theory and practice of the liberating stimulating pedagogy on the level of the hidden reserves of the human mind*. Sofia: St. Kliment Ohridski University Press.
14. Maňák, J., & Švec, V. (2003). *Výukové metody*. Brno: Paido.
15. Mertin, V., & Gillernová, I. (Eds.). (2015). *Psychologie pro učitelky mateřské školy* (3., vyd). Praha: Portál.
16. Montagner, D. (2022, March 15). Suggestopedia method: pros and cons. *European Commission*. Dostupné z <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/suggestopedia-method-pros-and-cons>
17. MŠMT ČR. (2005). *Národní plán výuky cizích jazyků*. Dostupné z http://www.syka.cz/files/narodni_plan_vyuky_ciz_jaz.pdf
18. Najvar, P. (2010). *Raná výuka cizích jazyků v České republice na konci 20. století*. Brno: Paido.
19. Ondráková, J. (2014). *Chyba a výuka cizích jazyků*. Hradec Králové: Gaudeamus.
20. Opravilová, E. (2003). *Rok v mateřské škole*. Praha: Portál.
21. Opravilová, E. (2016). *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada.
22. Orlova, N., & Pavlíková, J. (2013). *Navigátor: průvodce didaktikou cizích jazyků*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně v Ústí nad Labem.
23. Pokrivčáková, S. (2012). *Modern Teacher of English* (2nd revised ed). Nitra: ASPA.
24. Pokrivčáková, S. (2017). Training non-native teachers of English for pre-school education in the Czech Republic. *CLEaR2017*, 75–100. Dostupné z https://www.academia.edu/41534451/Training_non_native_teachers_of_English_for_pre_school_education_in_the_Czech_Republic
25. Pokrivčáková, S. (2018). *Metodika anglického jazyka pro MŠ I*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.

26. Průcha, J. (2011). *Dětská řeč a komunikace: poznatky vývojové psycholingvistiky*. Praha: Grada.
27. *Průvodce metodikou výuky angličtiny v mateřské škole I.* (2006). V Praze: Výzkumný ústav pedagogický.
28. Saicová Římalová, L. (2016). *Osvojování jazyka dítětem*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum.
29. Slattery, M., & Willis, J. R. (2003). *English for primary teachers: a handbook of activities and classroom language (5th impression)*. Oxford: Oxford University Press.
30. Smolíková, K. (2006). Cizí jazyk v předškolním vzdělávání. *Metodický portál RVP.CZ*. Dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/o/p/569/CIZI-JAZYKY-VPREDSKOLNIM-VZDELAVANI.html>
31. Syslová, Z., Burkovičová, R., Kropáčková, J., Šilhánová, K., & Štěpánková, L. (2019). *Didaktika mateřské školy*. Praha: Wolters Kluwer.
32. Šebesta, K. (2014). *Druhý a cizí jazyk: osvojování a vyučování: terminologický slovník*. Praha: Filozofická fakulta Univerzity Karlovy.
33. Šmelová, E., & Prášilová, M. (2018). *Didaktika předškolního vzdělávání*. Praha: Portál.
34. Todorova-Hlavacik, D. G. (2016). Adapting an English language textbook to the principles and laws of Suggestopedia. *Studies in Linguistics, Culture, and FLT, 1*, 90-100. Dostupné z <https://doi.org/10.46687/SILC.2016.v01.008>
35. Venkanna, K., & Glory P.S, A. (2015). "Use of Suggestopedia as an Innovative Strategy for promoting Effective Reading Comprehension abilities in English at the ESL level" An Experimental Study. *International Journal of English Language, Literature and Humanities*, 3(8), 128-149. Dostupné z https://www.academia.edu/17425316/_Use_of_Suggestopedia_as_an_Innovative_StraStra_for_promoting_Effective_Reading_Comprehension_abilities_in_English_at_the_ESL_level_An_Experimental_Study
36. Viswanath, H., Sajitha, B., Rajagopal, V., & Sajitha, S. (2022). Efficacy of Suggestopedia in Teaching Vocabulary to Differently-Abled Students. *International Journal of Early Childhood Special Education*. 14, 450-454.

Dostupné z

https://www.researchgate.net/publication/360747977_EFFICACY_OF_SUGGESTOPEDIA_IN_TEACHING_VOCABULARY_TO_DIFFERENTLY-ABLED_STUDENTS

37. Voldánová, Ž. (2019). Přímá metoda – přímá cesta k úspěšné komunikaci? *Jazyky.studium.práce*. Dostupné z <https://www.jazyky.com/prima-metoda-prima-cesta-k-uspesne-komunikaci/>
38. Widlok, B. (c2010). *Norimberská doporučení k ranému osvojování cizího jazyka: nové zpracování*. Praha: Goethe-Institut.
39. Zormanová, L. (2014). *Obecná didaktika: pro studium a praxi*. Praha: Grada.
40. Zormanová, L. (2018). Sugestopedie. *Metodický portál RVP.CZ*. Dostupné z <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/Z/19683/sugestopedie.html>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

aj.	a jiné
atd.	a tak dále
B2	Samostatný uživatel anglického jazyka
C1	Zkušený uživatel anglického jazyka
č.	číslo
CEFR	Common European Framework of Reference for Languages
CLIL	Content and Language Integrated Learning
EFL	English as a Foreign Language
ESL	English as a Second Language
ET 2020	Education and Training 2020
FL	Foreign Language
FLA	Foreign Language Acquisition
hod.	hodina
L1	First language – první jazyk
L2	Second language – druhý jazyk
L3	Third language – třetí jazyk
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
P (I)	příloha (jedna)
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
TEFL	Teaching English as a Foreign Language
TESL	Teaching English as a Second Language
tj.	to je
TPR	Total Physical Response
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Obsah sady aktivit (<i>vlastní zpracování</i>).....	37
Tabulka 2: Didaktický obsah výstupu (<i>vlastní zpracování</i>)	39
Tabulka 3: Didaktický obsah výstupu (<i>vlastní zpracování</i>)	42
Tabulka 4: Didaktický obsah výstupu (<i>vlastní zpracování</i>)	45
Tabulka 5: Didaktický obsah výstupu (<i>vlastní zpracování</i>)	47
Tabulka 6: Didaktický obsah výstupu (<i>vlastní zpracování</i>)	50
Tabulka 7: Didaktický obsah výstupu (<i>vlastní zpracování</i>)	53
Tabulka 8: Didaktický obsah výstupu (<i>vlastní zpracování</i>)	56
Tabulka 9: Didaktický obsah výstupu (<i>vlastní zpracování</i>)	58
Tabulka 10: Evaluace pokroků dětí (<i>vlastní zpracování</i>).....	63
Tabulka 11: Evaluace učitelkou (<i>vlastní zpracování</i>).....	66

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I	Informovaný souhlas
Příloha P II	Fotografie třídy (vlastní)
Příloha P III	Texty písní použitých při výstupech
Příloha P IV	Texty k výstupům
Příloha P V	Prostředky a pomůcky
Příloha P VI	Evaluační dotazník pro učitelku

PŘÍLOHA P II: FOTOGRAFIE TŘÍDY

PŘÍLOHA III: TEXTY PÍSNÍ POUŽITÝCH PŘI VÝSTUPECH

1. Hello Song

Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=116x2aix98I>

(celou píseň se pohybujeme – tanečíme)

Hello! Hello! (mávání rukama)

Hello! How are you? (malování otazníku prstem)

I am good! (ukázání na sebe a palec nahoru)

I am great! (ukázání na sebe a ruce nahoru)

I am wonderful! (ukázání na sebe a výskok)

2. Goodbye Song

Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=b-3KkZJLnRc>

(celou píseň se pohybujeme – tanečíme)

Bye, bye, goodbye. (máváme rukou na rozloučenou)

Bye, bye, bye, bye, goodbye. (máváme rukou na rozloučenou)

[I can clap my hands. I can stamp my feet.] 2x (tleskáme a dupeme)

[Bye, bye, goodbye. Bye, bye, bye, goodbye.] 2x (máváme rukou na rozloučenou)

Goodbye. (máváme rukou na rozloučenou)

3. Head, Shoulders, Knees and Toes

Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=ZanHgPprl-0>

(během písně ukazujeme na části těla o kterých zpíváme)

[Head, shoulders, knees, and toes, knees and toes.] 2x

And eyes and ears and mouth and nose.

Head, shoulders, knees, and toes, knees and toes.

4. How Many Fingers

Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=xNw1SSz18Gg>

(ukážem jednu ruku a počítáme na prstech; ukážeme na nohu a počítáme prsty)

[How many fingers on one hand?] 3x

Let's all count together.

[1, 2, 3, 4, 5. 1, 2, 3, 4, 5.] 2x

(ukážeme dvě ruce a počítáme na prstech; ukážeme na nohy a počítáme prsty)

[How many fingers on two hands?] 3x

Let's all count together.

[1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.] 2x

(tleskáme a dupeme)

[Clap clap clap your hands.] 3x

Clap your hands with me.

[How many toes on one foot?] 3x

Let's all count together.

[1, 2, 3, 4, 5. 1, 2, 3, 4, 5.] 2

[How many toes on two feet?] 3x

Let's all count together.

[1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10.] 2x

[Stamp stamp stamp your feet.] 3x

Stamp your feet with me.

5. I See Something ...

Zdroj: <https://www.youtube.com/watch?v=E-A8iFEFMUE>

(nejprve ukazujem na barvu, kterou slyšíme a při tom tančíme, když se ozve slovo find, děti se musí dotknout barvy)

[Blue, I see something blue.] 2x

Blue, blue, blue, blue, I see something blue.

Find something blue.

[Yellow, I see something yellow.] 2x

Yellow, Yellow, I see something yellow.

Find something yellow.

[Red, I see something red.] 2x

Red, red, red, red, I see something red.

Find something red.

[Purple, I see something purple.] 2x

Purple, purple, I see something purple.

Find something purple. Blue, yellow, red, purple I see colours everywhere.

PŘÍLOHA IV: TEXTY K VÝSTUPŮM

MY BODY I. A II.

Texty: vlastní tvorba

Zkratky k textům: MB – Monkey Bob; J – já; D – dítě; PR – Piggy Rose

Představování maskota

MB – Hello children! My name is Bob and I come from England. Can I be your friend?

J – Děti toto je opička Bob, poznaly jste jakým mluví jazykem?

D – Anglicky.

J – Ano, opravdu mluví anglicky, pochází z Anglie a rád by se s vámi seznámil. Chcete být jeho kamarádi?

D – Ano.

Představovací fráze

(Bob se nejprve představí mě a pak postupně dětem.)

MB - Hello, I'm Bob. What's your name?

J – Hello, Bob. I'm Jana.

MB – Nice to meet you.

MB – Hello, I'm Bob. What's your name?

D – Hello, Bob. I'm Pepa, Tom, Klára ....

MB – Nice to meet you.

Části těla

MB – Oh, you look, so different from me, but some parts of our body are the same.

J – Bob říká, že děti vypadáte jinak než on, ale některé části těla máte stejné. Co kdybychom se je společně s Bobem naučili anglicky pojmenovat?

MB – Now listen what I will sing. Do you know this song?

J – Děti, opička Bob chce, abyste poslouchali co bude zpívat a řekly, zda písničku znáte.

MB – Head, shoulders, knees and toes ....

D – Ano známe, to je hlava ramena kolena place.

Text pro první a druhé čtení

MB: Hello, Doctor

PR: Hello. What's your name?

MB: I'm monkey Bob and I'm not feeling well. Ow, ow, ow.

PR: What's hurting you, Bob? Is it your head?

MB: No.

PR: Is it your leg?

MB: No.

PR: Is it your ear?

MB: No.

PR: Is it your foot?

MB: No.

PR: Is it your eye?

MB: No.

PR: Is it your hand?

MB: No. It's my finger.

CLOTHES I. a II.

Texty: vlastní tvorba

Zkratky k textům: MB – Monkey Bob; PR – Piggy Rose; RL – Rabbit Lucky

Text pro první a druhé čtení

MB: Hallo Rose and Lucky. How are you?

PR: I'm great. RL: I'm good.

MB: I like your yellow socks Lucky.

RL: Thank you. I like Rose's red skirt and white shoes.

PR: Thank you. I like Bob's blue jacket.

MB: I'm sorry, I don't like Lucky's black gloves.

RL: And I don't like Rose's green t-shirt.

FRUIT AND VEGETABLE I. a II.

Texty: vlastní tvorba

Zkratky k textům: MB – Monkey Bob; PR – Piggy Rose; RL – Rabbit Lucky, TM – Teddy Mike

TM – Hallo friends. How are you?

All – We are all great.

TM – I have birthday party today. I like you to come.

All – Thank you. We come.

TM – Lucky, what's your favourite fruit and vegetable?

RL – I like carrot and apple.

TM – Rosie, what's your favourite fruit and vegetable?

PR – I like potatoes and pear.

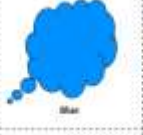
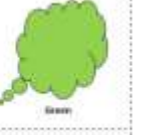

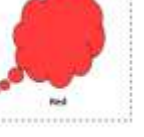

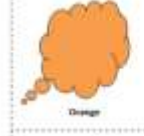

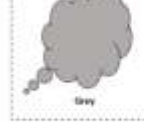
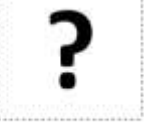

TM – Bob, what's your favourite fruit and vegetable?

MB – I like banana and tomatoes.

TM – And I like strawberries and peas.

PŘÍLOHA V: PROSTŘEDKY A POMŮCKY

(vlastní tvorba)

 Head	 Hand/s	 Knee/s	 Finger/s	 White	 Yellow
 Leg/s	 Nose	 Toes/s	 Eyes/s	 Blue	 Green
 Ear/s	 Shoulder/s	 Mouth	 Fist/Fist	 Pink	 Red
 Black	 Brown	 1	 2	 7	 8
 Orange	 Purple	 3	 4	 9	 10
 Grey	 ?	 5	 6		
 T-shirt	 Trousers	 Gloves	 Sweater	 Banana	 Orange
 Dress	 Skirt	 Gloves	 Jacket	 Apple	 Pear
 Shoes	 Hat	 Shorts	 Cap	 Lemon	 Watermelon

PŘÍLOHA VI: EVALUAČNÍ DOTAZNÍK PRO UČITELKU

Anonymní dotazník pro učitelku

Vážená paní učitelko,

prosím Vás o vyplnění dotazníku vztahujícího se k realizované sadě aktivit ve vaší třídě v rámci bakalářské práce s názvem Využití prvků sugestopedie při seznamování dětí předškolního věku s anglickým jazykem. Dotazník bude využit pro zpracování evaluační části této bakalářské práce.

Při zpracování bude zachována vaše anonymita.

Děkuji Vám za vyplnění.

Jana Bobálová

U každé položky zaznačte svůj názor křížkem do patřičného pole.

1 – ne

2 – spíše ne

3 – nevím, nedovedu posoudit

4 – spíše ano

5 – ano

I. Studentka ...	1	2	3	4	5
byla na každý tematický výstup dobře připravena.					
zvolila témata blízká dětem.					
zvolila vhodné metody pro výuku v MŠ.					
zařadila činnosti přiměřené věku dětí.					
dosáhla stanovených cílů (pokroky dětí v anglickém jazyce – reakce, slovní zásoba, výslovnost aj.).					
dodržela časovou dotaci pro výstupy.					
podávala instrukce dětem srozumitelně.					
využívala vhodných prostředků a pomůcek.					
měla dobrou úroveň anglického jazyka.					
mluvila převážně anglickým jazykem.					
reagovala flexibilně a podle potřeb dětí.					
dokázala děti zaujmout.					
dokázala děti motivovat.					

dokázala zapojit všechny děti do aktivit.					
pracovala se zpětnou vazbou od dětí.					
Další případné poznámky k výstupu studentky:					
II. Při výstupu byly zařazeny následující prvky sugestopedie:	1	2	3	4	5
příjemné sezení do půl kruhu na koberci					
tlumené osvětlení					
pozitivní motivace					
barokní hudba jako pozadí při čteních					
navození příjemné atmosféry					
získání důvěry dětí studentkou					
klidný a přátelský přístup studentky					
práce s hlasem (rytmus, zabarvení, hlasitost)					
využívání gest a mimiky					
kladení důrazu na slovní zásobu					
opravování chyb formou pozdějšího znovu zopakování					
zařazení vizuálních podnětů (obrázky a reálné předměty, flashcards aj.)					
zařazení auditivních podnětů (hudba, zpěv aj.)					
zařazení kinetických podnětů (tanec, jiný pohyb)					
využití hry					
využití hraní rolí					
střídání klidných a aktivních činností					
studentka byla součástí skupiny					
Další poznámky a postřehy k použitým prvkům sugestopedické metody:					

